

การศึกษาทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม
ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปริญญานิพนธ์
ของ
นพดล เนตรดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
มีนาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม
ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บทคัดย่อ
ของ
นพดล เนตรดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
มีนาคม 2543

นพดล เนตรดี. (2543). การศึกษาทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมต่อการเรียน

การสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ปทุมธานี กทม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์, อาจารย์สุภาพร ธนะชานนท์.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้าน
ศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการสอน และวุฒิการศึกษา ประชากร
ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ปีการศึกษา 2542 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่เปิดสอนสาย
ศิลปกรรม ทั้ง 5 วิทยาเขต และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวมประชากร
ที่ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 126 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ตัวเลือก โดยแบ่ง
เนื้อหาออกเป็น 3 แนวทาง คือ ตามแนวทางอะคาเดมี 8 ข้อ ตามแนวทางธรรมชาติ 7 ข้อ และตามแนวทาง
สร้างสรรค์ 9 ข้อ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 99 ฉบับ (ร้อยละ 78.57) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
สถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

จากการศึกษาพบว่า

1. อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม มีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน
รายวิชาวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี ตามแนวทางธรรมชาติ และตามแนวทางสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ
เห็นด้วย

2. เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้าน
ศิลปกรรมมีทัศนะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติในระดับเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา
คือตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทางสร้างสรรค์

3. เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่าอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ
ด้านศิลปกรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปีมีทัศนะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทาง
ธรรมชาติ ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาคือตามแนวทางสร้างสรรค์ และตามแนวทางอะคาเดมี ส่วนอาจารย์
ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน 11 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อ
การเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติในระดับเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือ ตามแนวทาง
อะคาเดมีและตามแนวทางสร้างสรรค์

4. เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้าน
ศิลปกรรมที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีทัศนะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมีในระดับ
เห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาคือตามแนวทางธรรมชาติและตามแนวทางสร้างสรรค์ ส่วนอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร
ด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะต่อการเรียนการสอนรายวิชา
วาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติระดับเห็นด้วยมากที่สุดรองลงมาคือตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทาง
สร้างสรรค์

A Study of Instructor, Administrator and Art
Expertise's Opinion Towards Drawing Course of Art
Certificate in Rajamangala Institute of Technology

AN ABSTRACT
BY
NOPPADON NATDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Art Education
Srinakharinwirot University
March 2000

Noppadon Natdee. (2000). *A Study of Instructor, Administrator and Art Expertise's Opinion Towards Drawing Course of Art Certificate in Rajamangala Institute of Technology*. Master thesis M.Ed. (Art Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Mr. Surachart Thinanont, Mrs. Supaporn Tanachanun.

This study aimed to investigate instructor, administrator and art expertise's opinion towards drawing course of art certificate in Rajamangala Institute of Technology according to position, teaching experience and education. The subjects consisted of 126 instructors, administrators and art expertise in 5 campus. The instrument of collecting data was 5 rating-scale questionnaire consisting 8-item of academy, 7 item of nature and 9-item of creativity, 99 of 126 (78.57%) were returned and then data were analyzed by mean and standard deviation.

The results revealed that :

1. Instructors, administrators and expertise' opinion towards drawing course on academy, nature and creativity was at a high level as a whole.
2. When considered according to position, it was found that instructors, administrators and expertise's opinion towards drawing course was at a high level on the nature way to draw, the academy way to draw, and the creative way to draw, respectively.
3. When considered according to teaching experience, it was found that instructors, administrators and expertise with 1-10 years had the opinion towards drawing course at a high level on the nature way to draw, the academy way to draw, and the creative way to draw, respectively, whereas those with more than 11 years had the opinion towards drawing course at a high level on the nature way to draw, the nature way to draw, and the academy way to draw, respectively.
4. When considered according to education, it was found that instructors, administrators and expertise with undergraduate degree had the opinion towards drawing course at a high level on the academy way to draw, the nature way to draw, , and the creative way to draw, respectively, whereas those with graduate degree had the opinion towards drawing course at a high level on the nature way to draw, the academy way to draw and the nature way to draw, respectively.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม
ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ของ

นายนพดล เนตรดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๕๓..

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ สุภาเศรษฐศิริ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์สุชาติ ทินานนท์ ประธานกรรมการ ท่านอาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางที่แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

ขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ (พิเศษ) อารี สุทธิพันธุ์ ท่านอาจารย์ผดุง พรหมมูล และรองศาสตราจารย์อัศนี ชูอรุณ ที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำในการตรวจสอบแบบสอบถาม ตลอดจนส่งเสริมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ยาวพา เดชะคุปต์ ที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนส่งเสริมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ผู้บริหาร ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 5 วิทยาเขต ที่เปิดสอนสายศิลปกรรม ตลอดจน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษาที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พิมล เมฆสวัสดิ์ อาจารย์พรทิพย์ ศิริภักทธาชัย คุณเสาวภา สีเหนียง ตลอดจนเพื่อน ๆ ลูกศิษย์ รวมทั้งทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ หากพึงมี ขอน้อมบูชาในพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิทยาทานต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย

นพดล เนตรดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
แหล่งประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การดำเนินงานและการจัดการศึกษาสายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	6
ความเป็นมาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	6
โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม	7
การจัดการศึกษาของหลักสูตรสายศิลปกรรม	7
ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม	8
ความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม.....	8
ความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม.....	8
การวาดเขียน	10
ความหมายของการวาดเขียน	10
ความสำคัญของวิชาวาดเขียน	11
ประเภทของการวาดเขียน	14
แนวคิดเกี่ยวกับการวาดเขียน.....	18
การสอนการวาดเขียน	19
ทฤษฎีการถ่ายทอดผลงานการวาดเขียน.....	19
วิชาการวาดเขียน รหัสวิชา 07-200-001 (Drawing) พื้นฐานวิชาชีพศิลปกรรม	22
การวัดและประเมินผลการวาดเขียน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
งานวิจัยในประเทศ	26
งานวิจัยต่างประเทศ	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	29
การกำหนดกลุ่มประชากร.....	29
กลุ่มประชากร.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร.....	33
ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนรู้การสอนรายวิชาวาดเขียน โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	36
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	52
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	52
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	53
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 ศึกษาผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนรู้ การสอนรายวิชาวาดเขียน.....	53
ตอนที่ 3 การศึกษาผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนรู้การสอน รายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ตอนที่ 4 การศึกษาผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	55
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	59
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	59
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	
ภาคผนวก ค	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และวิทยาเขตที่สังกัด.....	34
2 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรมจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	35
3 จำนวนและร้อยละของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ผู้บริหารด้านวิชาการ และอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	35
4 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน(ด้านศิลปกรรม).....	36
5 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.....	37
6 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	40
7 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	45
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนในแต่ละ แนวทาง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่.....	49
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนในแต่ละ แนวทาง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	50
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนในแต่ละ แนวทาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการดำรงชีวิต ตลอดจน การประกอบอาชีพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศได้ ทศวรรษที่ผ่านมา กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ทันสมัยอย่างรวดเร็ว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงตระหนักถึงการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนในสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 1-2) ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 ซึ่งถือได้ว่าเป็นแผนแห่งความหวังและอนาคตของการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ เพราะแผนฯ ได้มุ่งจุดเพื่อพัฒนาไปสู่ “คน” ให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของคน เพื่อให้ได้คนที่มีคุณภาพที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด กลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน คือ การศึกษา ซึ่งต้องเป็นการพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย ซึ่งแผนฯ ดังกล่าวได้เสนอว่า การพัฒนาคนที่มีบุคลิกและลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ มองกว้างคิดไกล ใฝ่ดี มีวินัยในตนเอง และมีทักษะสำหรับโลกยุคโลกาภิวัตน์ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. 2540)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสายอาชีพทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญา ภารกิจของสถาบันแห่งนี้มีเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (ธรรมนูญ ฤทธิมณี. 2533 : 4) จุดเน้นสำคัญของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นก็คือ มุ่งเน้นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในสายวิชาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ศิลปกรรม วิศวกรรมศาสตร์ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ สำหรับหลักสูตรประเภทวิชาศิลปกรรมในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีนั้น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้กำหนดให้เปิดการเรียนการสอนขึ้นเป็นการเฉพาะในวิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาเขตภาคพายัพ และวิทยาเขตพระนครใต้ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2537 : 148-150)

การศึกษาด้านศิลปกรรม วิชาที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อนักศึกษา คือ วิชาวาดเขียน (Drawing) ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ของผู้เรียน การวาดเขียนเป็นบันทึกตอบสนองการรับรู้ทางตา เป็นผลงานแสดงให้เห็นความสามารถในการกระทำจริง ความพากเพียร ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเลือก เป็นบันทึกสะท้อนภาพสังคม หรือทัศนะที่มีต่อสังคมตามเหตุการณ์ ตามเรื่องราว เป็นบันทึกความเข้าใจที่สะท้อนให้เห็นตามที่คิดให้เป็นรูปธรรม สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดรูปแบบจินตนาการของผู้เรียน (อารี สุทธิพันธุ์. 2542) ตลอดจน วิชาวาดเขียนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรมเหล่านั้น ช่วยพัฒนาความรู้พื้นฐานศิลปกรรมต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระอันเป็นความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทักษะปฏิบัติที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้ดังนี้คือ การเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการผลิตผลงาน การจัดองค์ประกอบของงานศิลปกรรม การกำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของผลงาน การถ่ายทอดคุณลักษณะของผลงาน การกำหนดรูปร่าง สัดส่วน ระยะ แสงเงา ตลอดจน การถ่ายทอดความรู้สึกลงใน

ผลงานศิลปกรรม ซึ่งความรู้และทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผลงานศิลปกรรมที่สร้างมีคุณค่ายิ่งขึ้น วิชาวาดเขียนจึงเปรียบเสมือนโครงสร้างหลัก ตั้งแต่พื้นฐานของการฝึกฝนเบื้องต้นจนไปสู่ระดับสูง ดังนั้นผู้ที่มีความสำเร็จในด้านการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมจึงจำเป็นจะต้องมีความสามารถพื้นฐานการวาดเขียนก่อน (วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. 2528 : 107) จนอาจกล่าวได้ว่าวิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานอย่างยิ่งของแก่นหรือวิญญาณของทัศนศิลป์ทุกสาขา (สุชาติ เกาทอง. 2536 ก : 36) และในปัจจุบัน มีนักวิชาการศิลปะเสนอทัศนะว่า การวาดเขียนมีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีคุณค่าเฉพาะตัว ทั้งรูปแบบ เนื้อหาสาระ อารมณ์ความรู้สึก (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2524 : 7; อ้างอิงมาจาก ศุภพงศ์ ยืนยง. 2539 : 3) อีกทั้งนักวิชาการศิลปะบางท่านยังยอมรับว่า การวาดเขียนเป็นพื้นฐานของศาสตร์ทางศิลปกรรมทั้งมวล ไม่ว่าจะเป็น การสร้างสรรค์งาน จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม งานทางด้านประยุกต์ศิลป์ ต่างก็ใช้การวาดเขียนเป็นการเริ่มต้นทั้งสิ้น นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาสายศิลปกรรม ยังได้บรรจุวิชาวาดเขียนให้เป็นวิชาหนึ่งในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ(สมโภชน์ อุปอินทร์ และอนันต์ ประภาโส. 2532 : 18 ; อ้างอิงในศุภพงศ์ ยืนยง. 2539 : 3) ดังนั้น ในหลักสูตรสายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จึงกำหนดให้วิชาวาดเขียนเป็นวิชาพื้นฐานเบื้องต้นที่นักศึกษาทุกคนต้องศึกษาและฝึกฝนทักษะให้มีพื้นฐานการวาดเขียนเสียก่อน อีกทั้งความสามารถทางศิลปะเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ทั้งรูปแบบและความเป็นพิเศษเฉพาะด้านของงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นักศิลปะมีความสามารถในการเฉพาะหรือมีความถนัดที่แตกต่างกันในการสร้างผลงานศิลปกรรม (Anastassi. 1968 : 365)

วิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญ ในการสร้างงานศิลปกรรม และก่อให้เกิดการพัฒนาศิลปกรรมอื่น ๆ อีกมาก (บุญทัน เซฐสุราษฎร์.ม.ป.ป. ; 2 อ้างอิงมาจาก วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2531 : 118-119) แต่เนื่องจากกระแสความคิด ตลอดจน รูปแบบของการวาดเขียนนี้ ยังมีความสับสนในการจัดระบบ วิธีการสอนที่ชัดเจน กิจกรรมการปฏิบัติที่เป็นอยู่ จึงเป็นสิ่งที่ดำเนินไปตามรูปแบบ คตินิยมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาโดยขาดการทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการวาดเขียน ตลอดจน ทางด้านการเรียนการสอนวิชาวาดเขียน ก็ยังเน้นหนักไปทางด้านศิลปะแบบหลักวิชา (Academic Art) จากพื้นฐานเดิมของศิลปะยุโรป ซึ่งปัจจุบันแนวคิดและวิธีสอนเกี่ยวกับการวาดเขียน ก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากแล้วซึ่งนักวิชาการด้านศิลปกรรมของอเมริกา ชื่อ ไคมอน นิโคเลดิส (Kimon Nicolaides) ได้เขียนตำราเกี่ยวกับการวาดเขียน ชื่อ The Natural Way to Draw ซึ่งเน้นเสรีภาพในการสร้างสรรค์และการรับรู้ (Perception) (ทวีเกียรติ ไชยยงยศ. 2532 : 26-36) เป็นผู้ทดลองและพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ อีกทั้งนักวิชาการศิลปกรรมของไทย โดยเฉพาะที่มีหลักฐานเป็นเอกสารประกอบการสอนชัดเจนก็คือ อารี สุทธิพันธุ์ (อารี สุทธิพันธุ์. 2542) ได้แบ่งแนวคิดเกี่ยวกับการวาดเขียน ไว้ 3 แนวทาง คือ การวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี (The Academy Way to Draw) การวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) การวาดเขียนตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) แต่ในทางปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนอาจารย์สายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่ มักจะสอนการวาดเขียนแบบวิธีการเดิม ๆ โดยการให้ดูจากตัวอย่างและทำตาม ซึ่งถ้าผู้เรียนทำได้ คือ วาดเหมือนต้นแบบ หรือเหมือนครูอาจารย์ก็ดี ในที่นี้ คือ ความสามารถในการลอกเลียนแบบอย่างเดิม ๆ เท่านั้น แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้ขาดพื้นฐานหลักร่วมกัน และขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการวาดเขียน (สุชาติ เกาทอง. 2536 ค : 34) จากการที่วิชาวาดเขียนยังขาดแนวคิดทฤษฎี ขาดหลักการที่สำคัญในการถ่ายทอด จึงทำให้แต่ละสถาบันการศึกษาทางสายศิลปกรรมมีทัศนะความเชื่อที่แตกต่างกัน (สุชาติ เกาทอง. 2536 ง : 83)

จากความสำคัญของวิชาการวาดเขียน และสภาพของการจัดการเรียนการสอน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้เอง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ทัศนะของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง กับสายศิลปกรรม กล่าวคือ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนใน

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยคาดว่า น่าจะมีการวางแผนทาง หรือทักษะที่เกี่ยวกับการวาดเขียน ซึ่งผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุง การจัดกิจกรรมและเนื้อหาการเรียนการสอนวิชาการวาดเขียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอันสืบเนื่องมาจากการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักศึกษามีความรู้และประสบการณ์ พื้นฐานในการวาดเขียนเพียงพอและเหมาะสม สำหรับการศึกษาสายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาศิลปกรรม ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรเนื้อหาการเรียนการสอนวิชาการวาดเขียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการวาดเขียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของสายวิชาศิลปกรรม ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. แหล่งประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ปีการศึกษา 2542 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในวิทยาเขตที่เปิดสอนสายศิลปกรรม 5 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตภาคพายัพ และวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญ ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือใน 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศิลปประจำชาติ สาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวมประชากรที่ศึกษา จำนวน 126 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.2.1 ตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาศิลปกรรม

2.2.2 ประสบการณ์ในการสอน

2.2.3 วุฒิการศึกษา

2.2. ตัวแปรตาม ได้แก่

ทักษะต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ตรงกัน จึงได้นิยามความหมายไว้ดังนี้

1. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งสามารถวัดได้เป็นคะแนนจากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนสายศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตภาคพายัพ และวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ผู้บริหารด้านวิชาการ หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และมีหน้าที่จัดการดูแลการศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในวิจัยนี้หมายถึงผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รวมถึงหัวหน้าสาขาวิชา
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับในด้านวิชาการและการปฏิบัติการทางด้านศิลปกรรมในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ได้แก่ สาขาวิชาศิลปประจำชาติ สาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตลอดจนมีประสบการณ์ทางด้านการสอนและมีผลงานเป็นที่ยอมรับหรือมีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม
5. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หมายถึง สถาบันการศึกษาของรัฐมีสถานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี ในสายศิลปกรรม ในการวิจัยนี้ หมายถึง วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตภาคพายัพ และ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ในปีการศึกษา 2542
6. การวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี (The Academic Way to Draw) หมายถึง การปฏิบัติการวาดเขียนที่เชื่อว่า รูปแบบสมบูรณ์มีอยู่จริง กำหนดเป็นมาตรฐานไว้ก่อนแล้ว การฝึกฝนตามแนวทางนี้ใช้วิธีฝึกฝนตามการเลียนแบบ และเน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนต้องเป็นผู้ทำตามแบบที่ดี
7. การวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) หมายถึง การปฏิบัติการวาดเขียนที่เชื่อว่า รูปแบบต้องมีอยู่จริงในธรรมชาติ เป็นแรงจูงใจ เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และวัสดุอุปกรณ์ ก็สามารถฝึกฝนได้ โดยใช้วิธีฝึกฝนตามวิธีการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

8. การวาดเขียนตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) หมายถึง การปฏิบัติ การวาดเขียนที่เชื่อว่า รูปแบบของการวาดเขียนอยู่ที่ ความแปลกใหม่ ที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ตามวิธีการโยกย้าย สลับตำแหน่ง ลด ตัด ทอน เพิ่มเข้า ให้เป็นเชิงรูปแบบสร้างสรรค์ใหม่ และมีเสรีภาพในการแสดงออก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเนื้อหาของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับอธิบายและเป็นแนวทางในการตรวจสอบคำตอบ ดังนี้

1. การดำเนินงานและการจัดการศึกษาสายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงศิลปกรรม
3. การวาดเขียน
4. การสอนวาดเขียน
5. การวัดและการประเมินผลการวาดเขียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การดำเนินงานและการจัดการศึกษาสายศิลปกรรมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

1.1 ความเป็นมาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เดิมคือ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ผลิตครูอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพ ทั้งระดับต่ำกว่าปริญญา ระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาทางด้านอาชีพ ตลอดจนให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยกำหนดปรัชญาการศึกษาไว้ ดังนี้ คือ ความเชื่อมั่นว่าการเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่จำเป็นในการเสริมสร้างมาตรฐานและคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นกำลังพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย จัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติการ ความเจนจัดทางวิชาการและคุณสมบัติที่จำเป็นตามลักษณะอาชีพพร้อมที่จะทำงาน และสามารถปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทันต่อวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี รวมทั้งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความประณีต ความสำนึกในจรรยาชีพ คุณธรรม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2537 : 51-52)

สำหรับการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีการจัดการศึกษา คือ ระดับปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จัดการเรียนการสอนมีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 5 สายวิชา ดังนี้ คือ สายช่างอุตสาหกรรม สายเกษตรกรรม สายบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรม สายคหกรรม และสายศิลปกรรม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2539 : 2)

อนึ่ง การจัดการศึกษาสายศิลปกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้มีการจัดการศึกษาที่วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และวิทยาเขตภาคพายัพ

1.2 โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยี

ราชมนคล

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม ได้ปรับขยายกรอบแนวคิดหรือ ปรัชญาการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมนคล ในการพัฒนากำลังคนระดับกลางด้านศิลปกรรม มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความสามารถทางด้านศิลปกรรมทั่วไป โดยแบ่งเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพในสาขานั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ หลักสูตรยังได้วางแนวทางของแต่ละสาขาไว้ 2 แนวทาง คือ (วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. 2530 : 2)

1.2.1 แนวทางกว้าง เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้มีความรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้มากกว่า 1 สาขาโดยเลือกสาขาวิชาอื่นอีก 1 สาขาเป็นสาขางานรองหรืออาจเลือกรายวิชาต่าง ๆ ในลักษณะทั่วไปก็ได้

1.2.2 แนวทางเฉพาะ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญเฉพาะทาง นำไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดีตามโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

วิชาพื้นฐาน	20	หน่วยกิต
วิชาชีพ	62-66	หน่วยกิต
วิชาแกนศิลปกรรม	12	หน่วยกิต
วิชาชีพเฉพาะสาขา	33-36	หน่วยกิต
วิชาชีพเลือก	16	หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	3	หน่วยกิต

1.3 การจัดการศึกษาหลักสูตรสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมนคล

สถาบันเทคโนโลยีราชมนคลได้กำหนดการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสายศิลปกรรมให้ ปีการศึกษาหนึ่ง ๆ แบ่งเป็น 2 ภาคเรียนปกติ แต่ละภาคเรียนมีเวลาเรียน 18 สัปดาห์ ส่วนการจัดแบ่งรายวิชาแต่ละภาคเรียนให้แต่ละวิทยาเขตที่เปิดสอนหลักสูตรสายศิลปกรรมพิจารณากระจายภาระของผู้สอนและผู้เรียนให้เหมาะสม โดยการจัดรายวิชาแต่ละภาคเรียนจะต้องมีการเรียนการสอนไม่เกิน 10 รายวิชา มีจำนวนหน่วยกิตไม่เกิน 25 หน่วยกิต จำนวนคาบเรียนในเวลาต่อสัปดาห์ 33-35 คาบ จำนวนคาบเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียนต่อสัปดาห์ 30-60 ชั่วโมง

ด้านการบริหารหลักสูตรสถาบันเทคโนโลยีราชมนคล กำหนดให้แต่ละสถานศึกษาหรือวิทยาเขต ต้องจัดให้มีคณะผู้ทำงานด้านบริหารหลักสูตรประกอบด้วย

1.3.1 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นประธาน หัวหน้าคณะวิชา หรือหัวหน้าสาขาวิชาเป็นกรรมการ ให้มีหน้าที่ควบคุมจัดดำเนินการ

1.3.2 สาขาวิชาที่มีสาขางานหลายสาขา อาจแบ่งงานในสาขาวิชาเป็นหมวดวิชาตามสาขางานนั้น ๆ

1.3.3 การแบ่งรายวิชาหรือเนื้อหา และการจัดคาบเรียน การแบ่งรายวิชาหรือเนื้อหาและการจัดคาบเรียน สถาบันเทคโนโลยีราชมนคลให้ปฏิบัติตามแบบสมรรถฐาน (Competency Based Education) โดยแยกสมรรถภาพที่จำเป็นและจัดแบ่งเป็นรายวิชา หน่วยเรียน และบทเรียน มุ่งคำนึงถึงพฤติกรรมต่อไปนี้ ได้แก่ ความรู้ความสามารถในด้านสติปัญญา ทักษะปฏิบัติการ คุณลักษณะที่จำเป็นในด้านเจตคติ หรือกิจนิสัย ส่วนการจัดคาบเรียน ให้พิจารณาลักษณะการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยจะต้องกำหนดให้นักศึกษาได้ศึกษาทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน รวม สัปดาห์ละ 50-60 คาบเรียน

2. ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม

2.1 ความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งจัดทำโดย คณะผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการจากหน่วยงานของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้แทนสมาคมโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ผู้แทนหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจโดยการหาข้อมูลจากแหล่งประกอบการ ด้วยการสำรวจสภาพตลาดแรงงาน ลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษานำมาวิจัย และใช้ผลการวิจัย ข้อคิดเห็น ประกอบกับการประชุมสัมมนา คณาจารย์ ผู้ปฏิบัติการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการสอน ตลอดจนนำข้อคิดเห็นจาก การอภิปรายของผู้ชำนาญการ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปกรรมนำมาปรับปรุงโครงสร้างและรูปแบบของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. 2530 : 4-5) โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกลาง ด้านศิลปกรรม

ที่จะเน้นนักปฏิบัติการเชิงวิชาการ ในงานศิลปกรรมทั่วไป และให้มีความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะสาขา ได้แก่ งานศิลปประจําชาติ วิจิตรศิลป์ ออกแบบ ศิลปะหัตถกรรม และงานศิลปกรรมอื่น ๆ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้ รับวุฒิและมีชื่อเรียกตามความชำนาญเฉพาะสาขานั้น ๆ

2. เพื่อฝึกอบรมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มีกึณสัยในการค้นคว้าปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผลปฏิบัติงาน ด้วยหลักวิชาการที่มีการวางแผนและควบคุมอย่างรอบคอบซึ่งจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลาและมีคุณภาพ

3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม

ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความสำนึกในศิลปวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ ของชาติ จรรยาชีพ และความรับผิดชอบต่อนักที่ (วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. 2530 : 3)

2.2 ความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรมสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรมสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แบ่งออกเป็น 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปประจําชาติ สาขาวิชาวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาศิลปประจําชาติ

มีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถดังนี้คือ

1.1 ปฏิบัติการเชิงวิชาการในงานศิลปกรรมลักษณะประจําชาติเกี่ยวกับการให้ความรู้ ความเข้าใจ การรู้คุณค่า การค้นคว้าวิจัย การอนุรักษ์และการพัฒนาศิลปกรรมในลักษณะประจําชาติให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

1.2 ปฏิบัติงานในหน้าที่ช่างศิลป์ จิตรกร ประติมากร ช่างหัตถศิลป์ในลักษณะประจำชาติ ผู้ประกอบการอาชีพทางศิลปะขนาดย่อมและสามารถปฏิบัติงานตามสาขางานที่เลือกศึกษา

1.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกึ๋นสืดยในการค้นคว้าปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล ปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาการที่มีการวางแผนและควบคุมอย่างรอบคอบ

1.4 มีระเบียบวินัย และคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความสำนึกในศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จรรยาชีพ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาจิตรศิลป์

มีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถดังนี้คือ

2.1 ปฏิบัติการเชิงวิชาการในงานศิลปกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้ ความเข้าใจ การรู้คุณค่า การค้นคว้าวิจัย การอนุรักษ์ และการพัฒนางานศิลปกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2.2 ปฏิบัติงานในหน้าที่ช่างศิลป์จิตรกรประติมากรศิลปินภาพพิมพ์ ผู้ประกอบการอาชีพทางศิลปะขนาดย่อมและสามารถปฏิบัติงานตามสาขางานที่เลือกศึกษา

2.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกึ๋นสืดยในการค้นคว้าปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล ปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาการที่มีการวางแผนและควบคุมอย่างรอบคอบ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างประหยัดรวดเร็ว ตรงต่อเวลาและมีคุณภาพ

2.4 มีระเบียบวินัย คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความสำนึกในศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จรรยาชีพ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาออกแบบ

มีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถดังนี้คือ

3.1 ปฏิบัติการในงานออกแบบทางศิลปะเกี่ยวกับการให้ความรู้ ความเข้าใจ การรู้คุณค่า การค้นคว้าวิจัย การอนุรักษ์ และการพัฒนางานออกแบบทางศิลปะให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

3.2 ปฏิบัติงานในหน้าที่นักออกแบบในงานพาณิชย์ศิลป์ งานผลิตภัณฑ์ งานตกแต่ง ผู้ประกอบการอาชีพขนาดย่อมทางศิลปะ และสามารถปฏิบัติงานตามสาขางานที่เลือกศึกษา

3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีกึ๋นสืดยในการค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล ปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาการวางแผนและควบคุมอย่างรอบคอบ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลาและมีคุณภาพ

3.4 มีความสำนึกในศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร สำนึกในจรรยาชีพ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

4. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม

มีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถดังนี้คือ

4.1 ปฏิบัติการเชิงวิชาการ ในงานศิลปหัตถกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การรู้คุณค่า การค้นคว้าวิจัย การอนุรักษ์และการพัฒนางานศิลปหัตถกรรมให้สอดคล้องกับทรัพยากรความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความต้องการของสังคม

4.2 ปฏิบัติงานในหน้าที่ ช่างศิลปหัตถกรรมทางด้านต่าง ๆ เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องไม้ เครื่องไม้ไผ่ เครื่องโลหะ เครื่องรัก เครื่องทอง-ย้อม เครื่องหนัง เครื่องหล่อ และสามารถปฏิบัติงานตามสาขางานรองที่เลือกศึกษาสนองความต้องการในภาคเอกชนและรัฐบาล ตลอดจน สามารถเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทางด้านศิลปหัตถกรรมได้

4.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการในการค้นคว้าปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถแก้ปัญหา ด้วยหลักการและเหตุผล ปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาการที่มีการวางแผนและควบคุมอย่างรอบคอบ ซึ่งจะก่อให้เกิดผล สัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อย่างประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลาและมีคุณภาพ

4.4 มีระเบียบวินัย คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความสำนึกในศิลปะวัฒนธรรมอันเป็น เอกลักษณะของชาติ จรรยาชีพ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

3. การวาดเขียน

3.1 ความหมายของการวาดเขียน (Drawing)

คำว่า การวาดเขียน (Drawing) ในภาษาไทยใช้คำแตกต่างกันออกไป ได้แก่ การวาดภาพ การวาดเส้น การเขียนรูป การวาดเขียน เป็นต้นจากการที่มีผู้ใช้คำและกำหนดความหมายแตกต่างกันออกไป นี้ เพราะความคิดของงานแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นแตกต่างกันดังตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการวาดเขียน อันส่งผลต่อภาพวาดในปัจจุบัน ในงานวิจัยนี้จะใช้คำว่า "การวาดเขียน" ซึ่งมีผู้ให้นิยามคำว่า "การวาดเขียน" ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530: 58; อ้างอิงมาจาก ศุภพงศ์ ยืนยง. 2539: 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า ภาพวาดเส้น (Drawing) คือ ภาพซึ่งวาดเป็นเส้น ซึ่งอาจ มีความสมบูรณ์ในตัวเองหรืออาจเป็นเส้นร่างก็ได้หรืออาจแต่งเติมด้วยสีเพื่อสร้างแสงเงาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

อารี สุทธิพันธุ์ (2528: 108) ระบุว่า การวาดเขียนตามความหมายของการกระทำ หมายถึง การ ลากจุด ชีด เขียน ด้วยวัสดุหรือเครื่องเขียนต่างๆ เช่น ดินสอ ปากกา ชอล์ก ฯลฯ บนระนาบรองรับ ซึ่งเป็นดิน โลหะ กระดาษ กระดาน หรือวัสดุอื่นๆ ซึ่งมีผิวหน้าเรียบแบน โดยทำให้เป็นรูปร่างด้วยเส้น รูปร่างที่เกิดจากเส้นนี้ อาจเกิด จากเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก ฯลฯ ทั้งนี้ อาจมีน้ำหนักอ่อนแก่ ของเส้นเท่ากัน หรือมีน้ำหนักของเส้นอ่อนแก่ต่างกัน ก็ได้ ที่สำคัญที่สุดก็คือ รูปร่างที่เกิดจากเส้นนี้มีลักษณะ 2 มิติ คือ กว้างและยาว หากผู้วาดต้องการให้รู้สึกว่ามี ลักษณะ 3 มิติ คือ กว้าง ยาว และลึก ก็กระทำได้โดยลากเส้นหลายๆ เส้น ตามวิธีการเงา

วิทยา จินดาไทย (2535: ไม่มีเลขหน้า) ให้ความเห็นว่า การวาดเขียน คือ วิธีการสร้างงานศิลปะวิธี หนึ่ง ในจำนวนหลายๆ วิธี ผลงานของการวาดเขียนก็คือ ศิลปกรรมประเภทหนึ่งที่จัดอยู่ในประเภททัศนศิลป์

สมโภชน์ อุปอินทร์ (2532: 7) กล่าวถึง การวาดภาพว่า เป็นการถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นหรือประทับใจ มาเป็นสัญลักษณ์ ในธรรมชาติไม่มีเส้น เมื่อเรารู้สึกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรารับรู้ว่าเป็นสิ่งสามมิติ เราทำได้เพียงแปลความ หมายสิ่งสามมิติ ในเงื่อนไขของเส้นรอบนอก โดยระบบของแสงและเงา ในคุณค่าต่าง ๆ เราสามารถที่จะถ่ายทอด ความรู้สึกในรูปร่างกล่าวลงบนกระดาษได้

ชุลุด นิมเสมอ (2530: 11) ได้กล่าวถึง การวาดเส้น หมายถึง การลากหรือวาดเส้นลงไปบนพื้นผิว ของวัสดุอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดร่องรอยหรือรูปร่างขึ้น หรือเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกหรือความคิดออกมาให้ ปรากฏแก่สายตา

วิบูลย์ ลีสุวรรณ (2531: 118) สรุปคำว่า วาดเส้น หมายถึง การวาดให้ปรากฏเป็นร่องรอยหรือ ลาก เป็นเส้น และการวาดนั้น จะเป็นรูปร่างที่เลียนแบบมาจากรูปที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติหรือ อาจเป็นที่ศิลปินผู้สร้าง สร้างขึ้นตามความคิดฝันก็ได้ และเส้นเหล่านี้ อาจเป็นไปตามภาวะของอารมณ์แล้วปรากฏออกมาในเชิงสัญลักษณ์ที่ ไร้รูปร่างก็ได้

เคาเพลิช (Kaupelis. 1983: 139) สรุปความหมายของการวาดเขียน คือ กระบวนการของการวาดภาพที่แสดงออกด้วยเส้น และ หรือ น้ำหนัก เพื่อให้เห็นเป็นรูปทรง รูปแบบเหมือนจริง รูปแบบนามธรรม หรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีความสัมพันธ์กันภายในรูปทรง สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวาด ได้แก่ ดินสอ ปากกา พู่กัน ฯลฯ

อัลเลน (Allen. 1979: 2) กล่าวถึงการวาดเขียนเป็นสิ่งที่ยอมรับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในทางทัศนศิลป์ทั้งหมด

เอลส์พาส (Elspass. 1984: 91) สรุปความหมายของการวาดเขียนในทางการกระทำว่า เป็นกลวิธีทางศิลปะที่ใช้ ดินสอ ปากกา พู่กัน ถ่านชาโคล เกรยอง ชอล์ก หรือเหล็กแหลม ด้วยสื่อวัสดุชนิดใดหรือเขียนร่วมกับสื่อต่างๆ กัน

ไพเพอ (Piper. 1988 : 159) กล่าวถึงการวาดเขียนว่าเป็นภาพที่แสดงออกด้วยเส้น และน้ำหนัก ความอ่อนแก่ ด้วยการใช้ดินสอ ปากกา ถ่านชาโคล ชอล์ก ฯลฯ ซึ่งโดยทั่วไปภาพจะมีลักษณะเป็นสีเดียว (Monochrome)

จากการศึกษาความหมายของการวาดเขียน ที่มีผู้นิยามให้ความหมายต่าง ๆ กัน ตลอดจนได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวาดเขียน พอจะสรุปประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้คือ การวาดเขียนเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นตามจินตนาการและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยการบันทึกเรื่องราว รูปแบบ กลวิธี ตามความสามารถเฉพาะตนของผู้สร้างสรรค์ผลงานการวาดเขียน ด้วยวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ดินสอ ปากกา หมึก เกรยอง ชอล์กหรือเหล็กแหลม และอื่น ๆ ลงบนระนาบรองรับ เพื่อที่จะแสดงออกด้วยเส้น หรือน้ำหนัก เพื่อให้เห็นเป็นรูปร่างรูปทรง ตามแบบเหมือนจริงแบบนามธรรมหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีความสัมพันธ์กันภายในรูปทรง และหากผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการให้รู้สึกว่ามีลักษณะเป็นสามมิติ คือ กว้าง ยาว ลึก ก็กระทำได้ โดยการลากหรือระบายหลาย ๆ เส้น ตามวิธีการแรเงา ตลอดจนสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ของผู้สร้างลงในผลงานการวาดเขียนได้และการวาดเขียนยังเป็นที่ยอมรับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในทางทัศนศิลป์ทั้งหมด

3.2 ความสำคัญของวิชาวาดเขียน

วิชาการวาดเขียน เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานของวิชาสายศิลปกรรมทุกสาขาวิชา ในสถาบันที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ มักจะเริ่มต้นด้วยการศึกษาวิชาการวาดเขียนเป็นพื้นฐานเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเขียนภาพ ร่างภาพ และสเก็ตซ์ภาพต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ การเรียนวาดเขียนยังช่วยให้เข้าใจในเรื่องของน้ำหนัก แสง-เงาที่ตกกระทบลงบนวัตถุ รวมทั้งระยะ หรือมิติต่าง ๆ ที่มองเห็นจนผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความคิดความรู้สึกออกมาเป็นงานวาดเขียนได้ จึงจะถือว่ามีความรู้พื้นฐานวาดเขียนดี สามารถที่จะศึกษาเรื่องราวและวิธีการของทัศนศิลป์แขนงต่างๆ ได้ต่อไป (โกสุม สายใจ. 2530: 1-2) โดยที่สุชาติ เกาทอง (2536: 31) ได้ให้ความสำคัญของการวาดเขียนว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะสาขาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการศึกษาและทำความเข้าใจหลักการถ่ายทอด ด้วยวิธีการและวัสดุต่าง ๆ ทาง การวาดเขียน ตลอดจนให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องกับศิลปะในแต่ละสาขาวิชาที่จะนำไปใช้ อาทิเช่น ทัศนศิลป์ และการออกแบบ ผู้เรียนอาจใช้การวาดเขียน เป็นการทดลองหาความสมบูรณ์ทางความคิดก่อนลงมือทำจริง และการวาดเขียนก็ยังเป็นพื้นฐานของทัศนศิลป์ทุกสาขา เช่น ในงานจิตรกรรม ซึ่งเป็นเรื่องของการเขียนภาพระบายสี งานวาดเขียนและงานจิตรกรรม จะมีความสัมพันธ์กันมากถึงกับมีผู้กล่าวว่า “ถ้าใครมีพื้นฐานทาง Drawing มาดีก็จะทำงาน Painting ได้ดีไปด้วย” (โกสุม สายใจ. 2530 : 3) ทั้งนี้ เพราะก่อนที่จะระบายสีต้องมีการร่างภาพสเก็ตซ์ภาพจนเหมาะสมสวยงาม แล้วจึงจะ

ลงมือระบายสีให้ได้น้ำหนักอ่อนแก่ ตามที่เคยมีประสบการณ์ จากงานวาดเขียน เพราะการลงสีก็คือการเปลี่ยนจากน้ำหนักขาวดำให้เป็นสีต่าง ๆ นั้นเอง ในงานประติมากรรม ซึ่งหมายถึง การปั้นแกะสลัก วิชาวาดเขียน ก็เป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งประติมากรใช้ในการร่างภาพ สเก็ตซ์ภาพที่จะปั้นหรือ แกะสลัก และในบางครั้ง วาดเขียนจึงช่วยให้ได้ทราบถึงระนาบสูง-ต่ำของสิ่งที่กำลังจะปั้นหรือแกะสลัก ดังนั้น ประติมากรจึงเป็นนักวาดเขียน (Drawing) หรือจิตรกรชั้นเยี่ยม เช่น ไมเคิล เองเจโล่ (Michael Angelo) และโรแดน (Rodian) ในงานปั้นบางชนิดแทนที่จะสเก็ตซ์ภาพตามความคิดที่จะปั้น กลับนำแบบสเก็ตซ์หรือภาพร่างนั้นมาแต่งให้สวยงามและใช้ภาพร่างนั้นเป็นแบบจริง (Copy) ลงบนดินหรือไม้โดยตรงเลยก็มี จึงเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าในงานประติมากรรม ผู้ปั้นก็จำเป็นต้องมีพื้นฐานวาดเขียนที่ดีเหมือนกัน (โกสุม สายใจ. 2530: 3-5) ในงานสถาปัตยกรรม ซึ่งหมายถึง การก่อสร้างอาคาร ตึกราม บ้านช่องหรือสะพานต่าง ๆ การสเก็ตซ์ ตลอดจนเขียนภาพด้วยมือ (Free Hand Drawing) สถาปนิกจะร่างความคิดด้วยการวาดเขียนก่อนจะถึงขั้นออกแบบและเขียนแบบ ในงานออกแบบผลงานขั้นสุดท้าย (สุชาติ เกาทอง. 2536: 38)

ชูลูด นิ่มเสมอ (2530. : 9) กล่าวถึงความสำคัญของการวาดเขียนว่า เป็นกระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนาความคิด ตลอดจนเป็นวิธีสื่อความหมายจากการเห็นครั้งแรกเริ่มที่สุดวิธีหนึ่งของมนุษย์ ด้วยปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สุด คือ เส้นและร่องรอยต่าง ๆ และด้วยเครื่องมือที่ง่ายที่สุดที่จะหยิบฉวยมาได้จากใกล้ตัว อาจเป็นถ่านก้อนหนึ่ง เศษไม้ชิ้นหนึ่ง หรือแม้แต่นิ้วมือของตนเอง เด็กจะเริ่มขีดวาดหรือละเลงด้วยอะไรก็ตามที่จะทำให้เกิดร่องรอยขึ้นตั้งแต่ยังไมรู้ความ ชนดั้งเดิมขีดเขียนเส้นและร่องรอยลงบนเปลือกไม้ แผ่นหินหรือผนังถ้ำ ด้วยเหตุผลที่เขาอาจหาไปใช้ได้หลายประการ และที่นำไปได้ประการหนึ่ง ก็คือ มนุษย์ต้องการแสดงอะไรบางสิ่งบางอย่างที่เป็นส่วนตนมาให้ปรากฏในโลก และเชื่อว่าการแสดงออกเป็นสิ่งจำเป็นทางด้านจิตของมนุษย์เช่นเดียวกับการขับถ่าย ซึ่งเป็นความจำเป็นทางด้านร่างกาย ทุกคนจะถูกกระตุ้นตลอดเวลาให้แสดง ปฏิกริยาที่ตนมีต่อสิ่งแวดล้อมให้ปรากฏด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน มีทั้งการแสดงออกตามปกติธรรมดา และการแสดงออกที่ตนมีต่อสิ่งแวดล้อม ที่มีความหมายสร้างสรรค์ ซึ่งอย่างหลังนี้ศิลปินได้แปลประสบการณ์ทางจิตของตนเองออกมาเป็นสัญลักษณ์ที่ตนเองและผู้อื่นสามารถรับรู้ได้ยิ่งกว่านั้นแต่ละคนยังต้องการที่จะรับรู้สาระที่เป็นตัวร่วมของชีวิตทั้งหลายที่ฝังลึกอยู่ในของมนุษย์ด้วยกัน ต้องการสื่อสารความรู้สึกส่วนลึกของกันและกันนอกเหนือไปจากการติดต่อสื่อความหมายที่กระทำด้วยภาษาและท่าทางในชีวิตประจำวัน ศิลปะเป็นสื่อสำคัญในการแสดงออกซึ่งสาระของชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นทางด้านจิตของมนุษย์ตลอดจนศิลปะนั้นประกอบขึ้นด้วยจินตนาการกับทักษะ จินตนาการซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญประการแรกของศิลปะนั้น หมายถึง พลังทางจิตที่สร้างสรรค์สิ่งที่ไม่เคยมีอยู่ในโลกให้มีขึ้น หรือสร้างสรรค์สิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีความหมายพิสดารยิ่งขึ้น และจินตนาการเกิดขึ้นจากการผสมกันระหว่างวัตถุภายนอกกับความรู้สึกภายในของศิลปิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า จินตนาการ คือ การก่อรูปของความคิดหลาย ๆ ความคิด จนเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นหรือจากการผสมผสานของประสบการณ์เก่า ๆ จนเป็นสิ่งใหม่ที่มีเอกภาพขึ้น จินตนาการถึงแม้จะกล่าวกันว่าไร้ขอบเขต แต่ก็เป็นที่มิระบียบ มีกฎเกณฑ์ในตัวเอง มีการก่อ กำเนิดเติบโต เช่นเดียวกับสิ่งทั้งหลายที่อยู่ภายใต้กฎของจักรวาล จินตนาการที่จะถ่ายทอดหรือแสดงออกในศิลปะเป็นจินตนาการ สร้างสรรค์ เป็นสิ่งมีโครงสร้างมีความหมายไม่ใช่จินตนาการเลียนแบบ หรือความคิดเพื่อเจ้อเลื่อนลอยดังจะเห็นได้ชัดเจนในงานจิตรกรรมไทยที่ผู้สร้างได้จินตนาการถึงจักรวาล สวรรค์ นรก หิมพานต์ รวมทั้งความงามและความประสานกันของรูปทรงทั้งหลาย (ชูลูด นิ่มเสมอ. 2530 : 9-10)

การถ่ายทอดจินตนาการซึ่งเป็นจินตนาการภายในให้ปรากฏเป็นจินตนาการภายนอก หรือเป็นรูปทรงที่สัมผัสได้นั้น จะต้องอาศัยทักษะหรือความสามารถในการวาดเขียนและการแสดงออกของผู้สร้าง ซึ่งมีอยู่หลาย

ขั้นตอนเป็นปัจจัยสำคัญ ตั้งแต่การหาสื่อจากโลกภายนอกหรือนำอะไรมาเป็นจุดเริ่มต้น เช่น คน กิ่วทัศน์ หรือรูปที่เป็นนามธรรม จะสร้างให้เป็นรูปทรงอย่างไรด้วยวัสดุ หรือด้วยวิธีการอย่างไรไปจนถึงการใช้ฝีมือในการถ่ายทอดรูปทรง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของทักษะการวาดเขียนตลอดจนการได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้ ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติจะต้องมีทักษะที่ถูกต้องและได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้องทาง ความคิดหรือจินตนาการกับการกระทำหรือทักษะจะต้องเติบโตควบคู่กันไป แต่ละฝ่ายจะสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เจริญขึ้น เมื่อจินตนาการแก่กล้าขึ้นทักษะก็จะต้องเติบโตสูงขึ้นเพื่อสนองตอบจินตนาการ ทักษะในการแสดงออกชัดเจนและรุนแรงขึ้นเท่าไร ก็จะช่วยผลักดันจินตนาการให้ขยายตัวกว้างไกลและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้สร้างที่ประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์จะมีการเติบโตของทั้งสองฝ่ายนี้สมดุลกัน (ชูลุด นิมเมสมอ. 2530 : 11-13)

ผลงานที่เกิดขึ้นจากการวาดเขียนนั้นจะแสดงทั้งข้อเท็จจริงหรือความจริงเชิงวัตถุ และความจริงของชีวิตหรือความจริงเชิงจิตที่สัมพันธ์แนบกันอยู่ในสิ่งทั้งหลาย เป็นเอกภาพในการแสดงออกของโครงสร้างที่มาจากประสบการณ์และทัศนะของผู้สร้างที่มีต่อโลกภายนอก แม้แต่ผลงานการวาดเขียนที่มีจุดประสงค์ เพื่อการศึกษา ข้อเท็จจริงจากธรรมชาติสำหรับเพิ่มพูนทักษะหรือใช้เป็นข้อมูลในการสร้างงานศิลปกรรมอื่น ๆ ก็มีคุณค่าในการแสดงออกทางเนื้อหาด้านจริงของชีวิตหรือความจริงเชิงจิตได้ในบางแง่ ถ้าหากการศึกษานั้นได้กระทำอย่างถูกวิธี ด้วยการรู้จุดมุ่งหมายและด้วยการเห็นแจ้งของผู้ปฏิบัติ นอกจากนั้น การวาดเขียนยังเป็นวิธีการที่แสดงออกได้อย่างสนุกฉับพลันและตรงจากใจโดยเกือบจะปราศจากการควบคุมทั้งทางเทคนิคและความคิด จนทำให้หลายสิ่งที่ถูกกักขังไว้ในจิตได้สำนึกหลุดออกเป็นอิสระปรากฏให้สามารถรับรู้ได้ในผลงานนั้น ๆ ตลอดจนการวาดเขียนยังเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการศึกษาและฝึกฝนเพื่อความเจริญเติบโตอย่างสมดุลระหว่างความคิดกับการกระทำในงานศิลปกรรม การวาดเขียนเป็นการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะที่ไม่ต้องอาศัยสื่ออย่างในงานจิตรกรรมหรืออาศัยปริมาตรที่กินระหว่างเนื้อที่อย่างในงานประติมากรรม แต่สามารถใช้เป็นโครงสร้างทางเทคนิคและรูปทรงได้ไม่แพ้งานทัศนศิลปสาขาอื่น อาจแสดงด้วยลักษณะ 2 มิติ หรือ 3 มิติ ด้วยชั้นเชิงของการใช้เส้น หรือด้วยการเพิ่มน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงาหรือลักษณะพื้นผิวลงไปเพียงเล็กน้อย ในปัจจุบันนี้ มีนักวิชาการศิลปะเสนอทัศนะว่า การวาดเขียนมีความสมบูรณ์ในตัวเองและมีคุณค่าเฉพาะตัว ทั้งรูปแบบเนื้อหาสาระ ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึก (ศุภพงษ์ ยืนยง. 2539: 3 ; อ้างอิงจาก วิรุณ ตั้งเจริญ. 2524) อีกทั้งนักวิชาการศิลปะ บางท่านยังยอมรับว่าการวาดเขียนเป็นพื้นฐานของศาสตร์ทางศิลปะทั้งมวล ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม งานทางด้านประยุกต์ศิลป์ ตลอดจนการออกแบบ ต่างก็ใช้การวาดเขียนเป็นการเริ่มต้นทั้งสิ้น นอกจากนี้ สถาบันที่เปิดสอนวิชาชีพทางสายศิลปกรรมยังได้บรรจุวิชาวาดเขียนเป็นวิชาหนึ่งในการสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ (สมโภชน์ อุปอินทร์และอนันต์ ประภาโส. 2532: 18) การวาดเขียนมิใช่เพียงการเขียนรูปจากธรรมชาติเพื่อที่จะนำไปเป็นต้นแบบหรือปรับปรุงให้เป็นงานที่สมบูรณ์ต่อไปเท่านั้น หน้าที่และประโยชน์หรือความสำคัญของการวาดเขียนอีกประการหนึ่งก็คือปรับปรุงคุณภาพของตัวผู้เรียน พัฒนาการทางการเห็นให้เกิดความคิด จินตนาการและการแสดงออกของผู้เรียนให้เจริญงอกงามมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการมีคุณธรรมสูงอีกด้วย เพื่อผู้เรียนจะได้สร้างสรรค์งานศิลปกรรม ไม่ว่าแนวใดได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ชูลุด นิมเมสมอ. 2530 : 37) บางท่านมีทัศนะว่า การวาดเขียนเป็นผลรวมทางความคิดเบื้องต้น ของผู้วาด ให้ปรากฏเห็นเป็นภาพร่าง (Sketch) ตามที่ต้องการ เป็นการถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เช่น เมื่อต้องการปั้นรูปคน ผู้สร้างอาจต้องร่างท่าทางของคนตามที่คาดหวังหลายท่า ตามมุมมองต่างกัน เพื่อเลือกดูว่ารูปแบบใดเหมาะสมที่สุด และในที่สุดก็นำไปใช้เป็นภาพร่าง เป็นภาพต้นแบบของประติมากรรมนั้น ๆ การวาดเขียนจึงเหมือนใบเบิกทาง เพื่อนำไปสร้างเป็นผลงานจริงต่อไป หรือปัจจัยเหตุคล้ายกับการเขียนแบบ (Mechanical

Drawing) ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งต้นแบบ เป็นบันทึกความเข้าใจร่วมกันในรูปแบบที่ออกแบบนั้น ดังนั้น จึงได้มีการนิยามร่วมกันอย่างกว้าง ๆ ว่า การวาดเขียนเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปะทุกประเภท หรือการวาดเขียนเป็นการเริ่มต้นของศิลปะทุกประเภท หากวาดเขียนเก่ง ก็สามารถช่วยให้ผู้อื่นเก่งตามไปด้วย (อารี สุทธิพันธุ์. 2542.)

3.3 ประเภทของการวาดเขียน

อารี สุทธิพันธุ์ (2542). ได้กล่าวถึงการวาดเขียน หรือประเภทของการวาดเขียน มีแนวทางสรุปได้ 3 แนวทางด้วยกัน คือ

1. การวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to Draw)

เป็นการฝึกฝนปฏิบัติการวาดเขียนที่เชื่อว่ารูปแบบสมบูรณ์มีอยู่จริง เป็นการลากชุด ชิด เขียน ตามกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระ กำหนดไว้เป็นมาตรฐานเป็นแนวทางก่อนแล้ว การวาดเขียนตามแนวทางนี้เริ่มในอิตาลี ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งกลางของศิลปวัฒนธรรมตะวันตกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16 เป้าหมายเพื่อยกระดับศิลปิน หรือผู้สร้างศิลปกรรมให้มีฐานะระดับหนึ่งในการฝึกฝนปฏิบัติและอาจมีสภาพเป็นนักวิชาการด้วย อย่างเช่น เลโอนาร์โด ดา วินชี เป็นต้น ดังนั้น จึงเลือกคำอะคาเดมี่ มาใช้เป็นกรอบในการฝึกฝนปฏิบัติ

ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับการยกย่องสภาพของศิลปินตามแนวทางอะคาเดมี่ ได้แพร่ไปพัฒนาในฝรั่งเศส โดยจากส์ หลุยส์ ดาวิด (Jacques Louis David) ศิลปินในลัทธินีโอคลาสสิก หลังจากที่ได้รับรางวัลจากโรมแล้ว มีผู้คนยอมรับนับถือ ทางราชการจึงสนับสนุนให้ตั้งอะคาเดมี่ในฝรั่งเศส เป้าหมายนอกจากเพื่อสร้างฐานะของผู้สร้างแล้วยังเพื่อเสริมสถานะภาพของผู้นำประเทศอีกด้วยในช่วงเวลานั้น ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ว่า เป็นผู้ใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือพัฒนาการเมืองคนแรกของโลก

ในปี ค.ศ. 1768 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานอะคาเดมี่ ได้รับการสืบทอด และพัฒนาในอังกฤษโดยเซอร์ จอห์น เรโนลด์ (Sir Joshua Reynolds) ตั้งเป็นสถาบันรอยัลอะคาเดมี่ขึ้น (Royal Academy in London) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเอกชนเป็นอย่างดี เพราะมีวัตถุประสงค์เน้นการเขียนภาพเหมือนของบุคคลสำคัญ พ่อค้า นักการเมือง ต่อมาในปี ค.ศ. 1826 ในสกอตแลนด์และในอเมริกา ก็มีการตั้งสถาบันอะคาเดมี่ขึ้นพร้อมกัน

ตลอดช่วงเวลาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 แนวคิดเกี่ยวกับอะคาเดมี่ ก็ไม่โดดเด่นเท่าใดนัก เนื่องจากคนรุ่นใหม่เริ่มมองเห็นว่าการฝึกตามแนวคิดนี้เป็นการลดทอนสิทธิของผู้เข้ารับการฝึกฝนให้ปฏิบัติแบบบังคับ ประกอบกับสภาพของสังคมมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ให้เสรีภาพในการแสวงหาความรู้ได้หลากหลาย ช่วยให้นักศึกษาค้นพบได้ด้วยตัวเองในเนื้อหาวิชาที่น่าสนใจ เกิดเป็นแนวคิดใหม่ที่ว่า เราไม่สามารถที่จะทำให้ตนไม่เจริญเติบโตได้ เราเพียงแต่จัดให้ตนไม่ได้รับแสงอาทิตย์ น้ำ ฝุ่น เท่านั้น มันก็จะเจริญเติบโตด้วยตัวมันเอง ดังนั้น การบังคับตามแนวทางอะคาเดมี่ จึงถูกมองว่าเป็นเพียงการให้การฝึกมือสอง (Secondhand practice) หรือการฝึกเพื่อรักษาสภาพคงที่อันเป็นนิรันดร์ของมาตรฐาน ที่คนกลุ่มหนึ่งได้กำหนดไว้เท่านั้น

1.1 การฝึกฝนตามแนวทางอะคาเดมี่ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่สำคัญ คือ

1.1.1. เชื่อว่า รูปแบบของการวาดเขียนจะต้องมีรูปแบบมาตรฐานตามที่ศิลปินคนสำคัญในสังคมกำหนด และรูปแบบมาตรฐานนั้นจะต้องแสดงเอกลักษณ์ของสังคมนั้น ๆ ให้รู้จักกันได้ด้วย

1.1.2. เชื่อว่า การวาดเขียนจะต้องกำหนดเวลา ขั้นตอนและกิจกรรมที่ต้องให้ทำแน่นอน ตามรูปแบบที่ยอมรับกันในสังคมนั้น และรูปแบบนี้เป็นเสมือนรูปแบบสมบูรณ์ของศิลปกรรมทุกประเภท ซึ่งจะต้องได้รับการอนุรักษ์ดูแล เอาใจใส่ ทะนุถนอมอย่างดียิ่งเปลี่ยนแปลงไม่ได้

1.1.3. เชื่อว่า ศิลปินเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูงในสังคม เป็นทั้งครูผู้สอน ผู้ประเมินผลและผู้กำหนดรูปแบบศิลปกรรมในสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบที่ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ตายตัวเหล่านั้น ใครจะละเมิด ได้ยังเปลี่ยนแปลงไม่ได้

1.1.4. เชื่อว่า มีรูปแบบสมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ปรากฏอยู่ (Perfect form) หากไม่ปรากฏในโลกของความเป็นจริงก็อยู่ในโลกจินตนาการ

1.2 การฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางอะคาเดมี มีกระบวนการดังต่อไปนี้

1.2.1. กำหนดรูปแบบเพื่อเป็นจุดเริ่มต้น กำหนดมุมมองของผู้สร้าง กำหนดระยะเวลาฝึกฝนปฏิบัติตามผู้สอนเห็นสมควร เพราะผู้สอนรู้ดีว่ารูปแบบใดมีค่าสูงสุด เหมาะที่สุดควรจะนำมาทำเป็นแบบฝึกหัด เพื่อฝึกให้ได้ถึงระดับนั้น

1.2.2. หากรูปแบบเป็นสิ่งของเครื่องใช้ ความสำคัญของสัดส่วนจะต้องถือเป็นประเด็นสำคัญในการฝึก ไม่ว่าจะเป็นสัดส่วนในตัวเองของสิ่งของนั้น หรือสัดส่วนของสิ่งนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น ๆ ในกรอบภาพเดียวกัน (Pictorial frame)

1.2.3. ผู้สอนจะใช้วิธีสอนตามการเลียนแบบเป็นแนวทางสำหรับฝึก (Imitative method) โดยให้ผู้ศึกษาได้กระทำการฝึกฝนปฏิบัติซ้ำ ๆ กันจนจำได้ เกิดเป็นความเคยชินในการกระทำ และในการคิดซ้ำ ๆ เท่า ๆ กับการปลูกฝังทัศนคติถูกผิด ตามต้นแบบอะคาเดมีที่กำหนดให้

1.2.4. เป็นกระบวนการฝึกฝนปฏิบัติทางตรง ทางเดียว มีขั้นตอนแน่นอน หากเป็นการเขียนรูปคน ก็จะต้องให้ฝึกเขียนรูปกระดูกก่อนกล้ามเนื้อ สัดส่วนท่าทางจะฝึกต่อไปภายหลังตามวิชากายวิภาคผู้ศึกษาจะต้องจำชื่อกระดูกกล้ามเนื้อ ตำแหน่งหน้าที่ตลอดจนรูปร่างของอวัยวะส่วนนั้น ๆ ให้ได้ เป็นการฝึกฝนจากภายในสู่ภายนอก (Inside out)

1.2.5. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติโดยถือครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher center) เน้นเนื้อหาสาระเป็นแกนนำ (Subject matter oriented) นักเรียนต้องเป็นผู้ตามที่ดี

1.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางอะคาเดมี มีดังต่อไปนี้

1.3.1. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่เน้นการผลิตคน ให้มีความสามารถเฉพาะอย่าง (Specialization) ไม่ใช่ให้มีความชำนาญหลายอย่าง (Generalization)

1.3.2. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่เน้นให้เห็นว่าบุคคล เชื้อชาติ แบบแผน ประเพณี วัฒนธรรมและศิลปะของชาติตน มีคุณค่ามากกว่า ดีกว่าชนชาติอื่น (Ethnocentrism)

1.3.3. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่ไม่เปิดโอกาสให้เกิดการคิดค้น หรือก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ เพราะได้ถือว่าวิชาการนั้นบรรลุจุดสูงสุด หรืออยู่ในสภาพสมบูรณ์แล้ว

1.3.4. เป็นการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของรูปแบบ (Perfect form) โดยไม่มีข้อสงสัยกระตุ้นให้ทุกคนพยายามเข้าไปถึงความสมบูรณ์ทางรูปแบบนั้น ๆ และกระตุ้นให้ผู้ศึกษาเกิดความเชื่อให้ได้ว่า หากมันไม่มีรูปแบบสมบูรณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง มันก็ต้องมีโลกแห่งอุดมคติ หรือในความอยากที่จะเห็นรูปแบบสมบูรณ์ของผู้สร้างท่านนั้น ๆ

1.3.5. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติตามเผด็จการในสังคมที่เชื่อว่า หากรอคนส่วนใหญ่ทุกสิ่งทุกอย่างจะไม่เกิดขึ้น คนส่วนน้อยต้องลงมือทำก่อน

2 การวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (The Natural Way to Draw)

เป็นการฝึกฝนปฏิบัติการวาดเขียนที่เชื่อว่า รูปแบบต้องมียุติจึงจะรับรู้ได้จริง เป็นการลาก ขูด ขีด เขียน เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสมอง เป็นการวาด การลากที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ และพัฒนาการเจริญงอกงามตามธรรมชาติ และส่งเสริมอิสระภาพของมนุษย์ที่เหมาะสมมากในคริสต์ศตวรรษที่ 20

การวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติเริ่มปรากฏเป็นหลักฐานเมื่อศิลปินอเมริกาชื่อ ไคมอน นิโคเลตติส (Kimon Nicolaides) ได้วางแนวทางเป็นหนังสือ The Natural Way to Draw นักการศึกษาศิลปะเชื่อว่าเป็นหนังสือเล่มแรก que เปลี่ยนโฉมหน้าของศิลปะในอเมริกา หลังจากนิโคเลตติสตาย ในปี ค.ศ. 1938 ลูกศิษย์ลูกหาได้รวบรวมกิจกรรม เนื้อหาสาระและแนวคิด ตีพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้ สิ่งหนึ่งที่นำขึ้นเด่นก็คือ นิโคเลตติสได้เป็นผู้นำคำว่า Contour มาใช้เรียกกิจกรรมการวาดเขียน หลังจากที่เขาเองได้สัมผัสแผนที่เส้นด้าย (Contour map) ช่วงเวลาไปรับราชการทหารในฝรั่งเศส

หนังสือการวาดเขียนตามแนวธรรมชาติ เป็นหนังสือรวบรวมกิจกรรมและแนวคิดของการวาดเขียนที่ให้อิทธิพลต่อ

การศึกษาศิลปะในอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนิวยอร์ก (The New York school) และต่อมาได้แพร่หลายไปทั่วมอเมริกา นอกจากนี้ยังถือเป็นพื้นฐานของศิลปะสมัยใหม่ที่สนองสิทธิเสรีภาพ สอดคล้องกับธรรมชาติมนุษย์และมีรูปแบบผลงานหลากหลาย

2.1 การฝึกฝนตามแนวทางธรรมชาติ มีความเชื่อที่เป็นพื้นฐานสำคัญ คือ

2.1.1. เชื่อว่า การสังเกตและความใส่ใจของผู้สนใจมีคุณค่ายิ่ง เป็นปัจจัยเหตุเบื้องต้นของการถ่ายทอดรูปแบบศิลปะที่มองเห็นจะละเลยไม่ได้

2.1.2. เชื่อว่า การฝึกฝนปฏิบัติสม่ำเสมอ เป็นการพัฒนาการสังเกต ส่งเสริมการรับรู้ทางตา และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตา มือ สมองและความเคลื่อนไหว ให้สามารถร่วมกันทำกิจกรรมบนบริเวณระนาบรองรับตามกำหนดเวลาที่จัดให้ได้

2.1.3. เชื่อว่า หน้าที่ของครูศิลปะไม่ใช่สอนวิธีวาด แต่สอนให้รู้จักวาดและจัดประสบการณ์ตรงให้รู้ว่าจะไรควรวาด และอะไรไม่ควรวาด (not how to draw but how to learn to draw)

2.1.4. เชื่อว่า ความรู้ทางศิลปะสามารถหาได้จากหนังสือศิลปะ และจากสื่อแหล่งต่าง ๆ แต่ประสบการณ์ทางศิลปะเป็นหน้าที่ของผู้สอน จะต้องจัดวางแผนให้ ทำให้คิดได้ ทำให้ได้รับข้อมูลหลากหลาย ให้มีการฝึกฝนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอด้วย โดยคาดหวังว่าในที่สุดผู้สนใจก็สามารถเลือกได้เองตามต้องการ

2.1.5. เชื่อว่า การฝึกแต่ละขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ เป็นการกระทำที่สอดคล้องกับความเจริญงอกงามตามธรรมชาติของมนุษย์ เป็นการพัฒนามนุษย์ การรับรู้ และความเข้าใจของมนุษย์ ในที่สุดผู้สนใจก็สามารถเอาชนะใจตนเอง มีจิตสำนึกและมีสัจการแห่งตน (Self realization) ได้

2.2 การฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางธรรมชาติ มีกระบวนการดังต่อไปนี้

2.2.1. กำหนดแบ่งเวลาฝึกให้แน่นอน ตามกิจกรรมที่พัฒนาการสังเกต โดยให้ผู้ศึกษาย่านขั้นตอนของกิจกรรมอย่างละเอียด เมื่อมีความเข้าใจแล้วจึงลงมือทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดให้

2.2.2. พยายามเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวาด (to learn to draw) และรูปแบบของการวาดเขียนจะมาจากผู้เรียนโดยตรง ผิด ถูก เล็ก ใหญ่ ดี ไม่ดี เป็นเพียงปรากฏการณ์ทางการแทรกแซงเท่านั้น

2.2.3. การฝึกวาดเขียนนั้นจะต้องเน้นความสำคัญอยู่ที่การรู้จักวาดเส้น เหมือนกับว่าที่ท่านจะเรียนร้องเพลงครูจะทดสอบให้ท่านฝึกหายใจก่อนท่องเนื้อร้อง ยิงท่านวาดแล้วรู้สึกวาด ผิดมากเท่าใด ต่อไปท่านก็จะรู้ว่าถูกเป็นอย่างไร ดังนั้น การวาดเส้นจึงเกี่ยวข้องกับน้ำหนัก สีวรรณะ วรรณะรองรับ ท่าทาง และความเร็ว

2.2.4. เป็นการฝึกที่เริ่มที่ผู้เรียนเมื่อมีความพร้อมทางร่างกาย ทางสรีรวิทยุอุปกรณ์ มีแรงจูงใจ มีความสร้างสรรค์ แล้วฝึกทีละน้อย ตามลำดับขั้นตอน ที่สอดคล้องเป็นไปตามธรรมชาติ ตามสภาพสังคม เป็นการฝึกตามวิธีสอนตามการแสดงออก (Expressive method)

2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางธรรมชาติ มีดังต่อไปนี้

2.3.1. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเจริญงอกงามทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสมองเพิ่มฝึกทีละน้อย ตามเวลาที่กำหนดให้ เป็นการฝึกที่มีแนวคิดให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child center)

2.3.2. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยถือการฝึกฝนปฏิบัติเป็นมรรคเพื่อที่จะพาไปหาผลสำเร็จ (means-end) ต่อมาภายหลังการช่วยตัวเอง ทำด้วยตนเอง (do it yourself) รู้ไปทำไป (learning by doing) ก็จะกลายเป็นทัศนคติที่ดีสำหรับตน ซึ่งจะกลั่นกรองแห่งธรรมชาติของมนุษย์

2.3.3. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่ทำให้ผู้ฝึกมีความตื่นตัวอยู่เสมอ และรู้ตัวตนเองมีความสามารถที่จะทำ ที่จะลากที่จะถ่ายทอดรูปแบบต่าง ๆ ได้ และเข้าใจความต้องการของตน นอกจากนี้ ยังช่วยให้รู้จักจำกัดความพอเพียงตามความสามารถของตน รู้กำลังตนเอง

2.3.4. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่กระตุ้นให้ผู้สนใจ แสวงหาความสามารถด้วยตนเอง ตรงข้ามกับการฝึกฝนตามแนวทางอะคาเดมิ ผู้สร้างมีส่วนสร้างรูปแบบของตนในโลกของความเป็นจริง และปลูกฝังความใฝ่รู้เพิ่มขึ้น ผู้ฝึกตามแนวทางนี้จะเริ่มคำถามด้วยคำว่า ทำไม มากกว่าที่จะถามว่าเป็นอะไร (Why-what)

2.3.5. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางของประชาธิปไตย ช่วยให้ผู้สนใจยอมรับนับถือความสามารถของตน และของผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นด้วยสื่อทางภาษาภาพที่ตนสร้างสรรค์ขึ้น ตามความสามารถในการเลือก และส่ง

เสริมให้บุคคลมีความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถปรับตัวได้กับสภาวะโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3 การวาดเขียนตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw)

เป็นการฝึกฝนปฏิบัติการวาดเขียนตามความอยาก رؤอยากเห็นและมีเสรีภาพ เป็นการวาดเขียนที่แสดงออกตามความรู้สึก ตามความคิดที่กลั่นกรองแล้ว โดยสรุปของผู้สร้าง และตามความคาดหวังที่อยากจะเห็นให้การวาดเขียนเป็นแบบนี้ เป็นอย่างนั้น เช่น ให้แสดงเพียงคุณค่าของสี ความชัดเจนของเส้น ความเคลื่อนไหว ความเร็ว ความหนักแน่น อัดทึบ เป็นความรู้สึกของผู้สร้างโดยตรง คล้ายกับลายเซ็นของคน ๆ นั้น

3.1 การฝึกฝนตามแนวทางสร้างสรรค์ มีความเชื่อที่เป็นพื้นฐานสำคัญ คือ

3.1.1. เชื่อว่า รูปแบบของการวาดเขียนอยู่ที่ตัวเราเป็นผู้สร้างสรรค์มันขึ้นมา ไม่ใช่รูปแบบที่อยู่พ้นไปจากโลกนี้ (Transcendental) เกินกว่าคนธรรมดาจะสัมผัสได้

3.1.2. เชื่อว่า การเดินทางที่คนอื่นเคยเดินมาแล้ว ไม่ทำหยาบ ไม่น่าตื่นเต้น และเท่ากับเป็นการยอมรับสัญญาณของความล่มสลายทางศิลปะ ผู้เลือกทางเดินของตนเองไม่ได้ เพราะทำหยาบความสามารถและตื่นเต้นกว่านอกจากนี้ ยังช่วยให้สามารถปรับตัวเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่าด้วย

3.1.3. เชื่อว่า รูปแบบของความสมดุล ความพอดีของรูปทรง และความรู้สึกที่สำคัญ ๆ ไม่อยู่นอกเหนือความสามารถของมนุษย์ มนุษย์สามารถผสมผสาน “คุณลักษณะต่างชั่ว” คือ รูปทรงและความรู้สึกให้เป็นรูปแบบเชิงสร้างสรรค์ของการวาดเขียนได้

3.1.4. เชื่อว่า รูปแบบของความรู้สึก มีบทบาทในการเริ่มสร้างวินัยของผู้สร้างให้เกิดขึ้นในตนให้มีความรับผิดชอบ มีมานะอดทนทำงานด้วยความเพียร มากกว่าการมั่งง่าย การเรียนลัด หวังความสำเร็จด้วยการเสี่ยงโชคชิงรางวัล หวังอำนาจลี้ลับศักดิ์สิทธิ์ช่วยดลบันดาลรูปแบบของชีวิต

3.1.5. เชื่อว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิต ที่ต้องได้รับการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้น เป็นสิ่งที่มีค่าสำหรับคน ๆ นั้น

3.2 การฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์ มีกระบวนการดังต่อไปนี้

3.2.1. ให้เข้าใจคุณสมบัติเทคนิคพื้นฐานของสื่อวัสดุนั้น ๆ โดยฝึกฝนตามแนวทางอดีตเพื่อกระตุ้นให้แสวงหาส่วนบกพร่องโดยหวังว่าผู้สนใจจะสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ (Conventional Technique --► Personal technique)

3.2.2. เสนอแนะให้รู้จักเปลี่ยนแปลง โยกย้าย สลับตำแหน่ง ลดทอน เพิ่มเข้าไป ของส่วนประกอบศิลปะต่าง ๆ ตามคุณลักษณะต่างชั่ว ให้เป็นเชิงรูปแบบสร้างสรรค์ใหม่

3.2.3. ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการตัดกัน การตรงข้าม ตามคุณลักษณะต่างชั่ว บนระนาบรองรับในบริเวณว่างมีรูปร่าง มีรูปทรง มีเส้น โดยคาดหวังว่า รูปแบบของความรู้สึกจะเกิดขึ้น และจะทำให้เรารู้ว่า มีความรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งนั้น (Knowing how you feel about things) และเข้าใจได้ว่าสิ่งเหล่านี้มีอยู่ได้อย่างไร (Understanding how things actually operate)

3.2.4. จัดประสบการณ์ให้ผู้สนใจทำด้วยความสุข เพลิดเพลินพอใจ มีความอยากที่จะทำ อยากแสวงหา อยากใฝ่รู้ จนเกิดเป็นแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) เพื่อให้ได้รูปแบบแปลกใหม่เป็นรางวัลตอบแทนความอดทนและความเพียร

3.2.5. จัดกิจกรรมให้ความพร้อมในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามปรากฏการณ์และสถานการณ์ หรือตามกระแส โดยคาดหวังว่า ผลงานสำเร็จที่สร้างสรรค์แล้ว จะสะท้อนให้รู้สึกในความเป็นตัวของตัวเอง สะท้อนสภาพสังคม

3.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกฝนปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์ มีดังต่อไปนี้

3.3.1. เป็นการฝึกฝนที่เริ่มจากความพร้อมของผู้สนใจ ตามความสามารถในการเลือกและการแสดงออกตามคุณสมบัติและคุณค่าของสื่อวัสดุ ตลอดจนเทคนิคกระบวนการที่แสวงหาได้

3.3.2. เป็นการฝึกฝนการปฏิบัติที่สนองความใฝ่รู้ ความอยาก ความต้องการตามสิทธิเสรีภาพเฉพาะตนตามความเชื่อที่สามารถสอบทาน และสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ได้

3.3.3. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่เป็นการกระทำจริง รู้ไป เรียนไป ทำไปรู้ไป ทำไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงไป เป็นการฝึกฝนที่ต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีวินัยมีความรับผิดชอบมานะอดทนแสวงหามากกว่ามักง่ายเป็นผู้สร้างมากกว่าเป็นผู้เสพ

3.3.4. เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่จำเป็นยิ่งสำหรับสังคมสมัยใหม่ ทั้งสังคมอุตสาหกรรม และสังคมเกษตรกรรม เพราะจะทำให้ได้สิ่งที่ดีกว่า แปรลกกว่า มีคุณภาพกว่าสิ่งที่มีอยู่แล้ว

3.3.5. เป็นการฝึกฝนที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันมากที่สุดเป็นการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของบุคคลในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวาดเขียน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2535 : 1-6, อ้างอิงจากศุภพงศ์ ยืนยง 2539 : 25-27) ได้กล่าวถึง แนวคิดการวาดเขียนว่า มีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ การวาดเขียนตามศิลปะหลักวิชา (Academic Art) และการวาดเขียนตามศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) ซึ่งมีแนวคิดดังต่อไปนี้

1. การวาดเขียนตามศิลปะหลักวิชา (Academic Art)

คือ การวาดเขียนที่มีระบบการศึกษาและการสร้างสรรผลงานตามวิถีทางของศิลปินในสมัยเรอเนสซองส์ หรือสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ โดยมีศิลปะในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ได้รับอิทธิพลสืบทอดกระบวนการแบบมาจากศิลปะกรีกโบราณ และโรมัน การศึกษาจะมุ่งเน้นแบบแผนอันเป็นมาตรฐาน และมักจะเป็นแบบแผนในเชิงอนุรักษ์ตามประเพณีนิยมที่ถือปฏิบัติกันมา กล่าวโดยสรุป การวาดเขียนตามศิลปะหลักวิชามักจะแสดงปรากฏการณ์ดังนี้

1.1 ทางด้านรูปแบบ มักแสดงองค์ประกอบศิลปะตามแบบแผน เช่น โครงสร้างองค์ประกอบศิลปะแบบสามเหลี่ยมแบบทแยงมุม แบบวงกลม มีการกำหนดฉากหน้า ฉากหลังตามทฤษฎี ถ้าเป็นภาพคนก็มักแสดงท่าทางที่ได้รับการเรียนรู้ว่า เหมาะสมสง่างามแก้ปัญหามิติด้วยทัศนียภาพ (Linear and Aerial of Atmospheric Perspective) สร้างปริมาตรของรูปทรงบนพื้นภาพด้วยวิธีแสงเงา ถ้าเป็นรูปคนและสัตว์ก็แสดงกายวิภาคเด่นชัด รูปทรงและสีแสดงออกเหมือนจริง

1.2 ทางด้านเนื้อหา จะแสดงสาระด้วยรูปทรง คน สัตว์ ธรรมชาติ วัตถุ สิ่งแวดล้อม เรื่องราว ที่แสดงออกตามยุคตามสมัย แต่ก็มักเป็นไปตามอำนาจเบื้องบนและเป็นผู้ติดตาม เช่น เรื่องราวของผู้มีอำนาจ รวมทั้งเรื่องราวทางศาสนา ประวัติศาสตร์ ความสง่างามของมนุษย์ โดยเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง

1.3 ทางด้านกลวิธี จะเป็นกลวิธีทางศิลปะที่เกิดจากกระบวนการสร้างสรรค์ตามแบบแผนที่ยึดถือกันมาเป็นมาตรฐาน เช่น การให้ค่าของการวาดเขียนเป็นเพียงพื้นฐานของการระบายสี

2. การวาดเขียนตามศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art)

คือ การวาดเขียนที่มีกระบวนการแบบลักษณะพิเศษ ต่างไปจากกระบวนการที่เคยทำกันมา โดยมีโน้ตของศิลปินสมัยใหม่อยู่ 3 ประเด็น คือ มโนทัศน์ทางด้านความจริง (Truth) เสรีภาพ (Freedom) และความสมบูรณ์ (Perfection) ทางด้านความจริงผลงานการวาดเขียนจะแสดงออกจากประสบการณ์จากความเป็นจริงในชีวิตของศิลปิน แม้สะท้อนภาพความเป็นจริงมาเป็นผลงานศิลปะ จะสะท้อนออกมาในแง่มุมต่าง ๆ กัน เช่น สะท้อนภาพความเป็นจริงการอุปมาอุปไมย การสะท้อนภาพจากจิตใต้สำนึก ฯลฯ มโนทัศน์ทางด้านเสรีภาพในการแสดงออก ศิลปินสมัยใหม่เชื่อในเสรีภาพที่เขาแสดงออกในผลงานการวาดเขียน แสดงออกตามปัจเจกภาพของตน เสรีภาพของศิลปินก็คือ เสรีภาพที่หลุดพ้นจากความต้องการของเบื้องบน และหลุดพ้นจากความกลัวของตนเอง สำหรับมโนทัศน์ทางด้านความสมบูรณ์ด้วยสติสำนึกของตนเอง ความสมบูรณ์ทางศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะสมัยใหม่ต่างไปจากความสมบูรณ์ของช่างฝีมือ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการวาดเขียนตามศิลปะสมัยใหม่ แสดงออกให้เห็นได้ในผลงานภาพวาด 3 ประการ คือ

ประการแรก มโนทัศน์ทางด้านความจริง จากการที่ศิลปินดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน การมีส่วนร่วมในการรับรู้ชีวิตจริง การสัมพันธ์ต่อสภาพการเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม ได้สะท้อนถึงการแสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงานการวาดเขียนที่หลากหลาย ตามความถนัดและแสดงออกตามความรู้สึกอย่างเสรี ซึ่งอาศัยโลกภายในและภายนอกเป็น

เครื่องช่วย

ประการที่สอง มโนทัศน์ทางด้านเสรีภาพ ศิลปินสมัยใหม่เชื่อเสรีภาพในการแสดงออกตามปัจเจกภาพ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา รูปแบบ กลวิธีการวาดเขียน ซึ่งมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และประยุกต์วิทยา จากการคิดค้นสร้างสรรค์วัสดุที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว ย่อมเป็นมูลเหตุที่ก่อคุณประโยชน์และมีรูปลักษณะเฉพาะตัว อีกทั้งเป็นตัวกระตุ้นและผสมผสานกับสภาวะปัจเจกภาพ ทำให้ศิลปินมีเสรีภาพสร้างสรรค์ผลงานมากขึ้น

ประการที่สาม มโนทัศน์ทางด้านความสมบูรณ์ ศิลปินมีความเชื่อว่าภาพวาดมีคุณค่าและความสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง ซึ่งเป็นผลมาจากทางด้านปัญญาและความคิดที่สังคมใดสังคมหนึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ไม่ขึ้นอยู่กับความคิดที่ฝังแน่นตายตัว รวมทั้งประสบการณ์ที่ผลักดันสภาพการรู้คิด (Cognition) กระบวนการคิด และสำนึกที่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติ ธรรมเนียมในการแสดงออก อุดมการณ์ สี ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่ทำให้ผลงานการวาดเขียนมีความสมบูรณ์แตกต่างไปจากงานช่างฝีมือ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2534 : ไม่มีเลขหน้า)

ซุลต นิมเสมอ (2530 : 37) กล่าวถึงแนวคิดการวาดเขียน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ การวาดเขียนมิใช่เป็นเพียงเขียนรูปจากธรรมชาติ เพื่อที่จะนำไปเป็นต้นแบบหรือปรับปรุงให้เป็นผลงานศิลปกรรมที่สมบูรณ์ต่อไปเท่านั้น หน้าที่และประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของการวาดเขียนก็คือ ปรับปรุงคุณภาพของตัวผู้สร้าง พัฒนาทางด้านการเห็น การเกิดความคิดจินตนาการ ตลอดจนการแสดงออกของผู้สร้างให้เจริญขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น และอาจรวมไปถึงการมีคุณธรรมสูงอีกด้วย เพื่อผู้สร้างจะได้สร้างสรรค์ผลงาน ไม่ว่าแนวใดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่เป็นต้นแบบ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของความคิด ฝีมือและทักษะก็เป็นเพียงส่วนประกอบทางวิธีการอย่างหนึ่งของการวาดเขียน พลังของความรู้สึกรสอารมณ์หรือความคิดต่างหากที่ให้อชีวิตแก่ผลงานเส้น รูปทรง และทัศนธาตุอื่น ๆ ที่ทำงานประสานกันเป็นหัวใจของการวาดเขียน

4. การสอนการวาดเขียน

การเรียนรู้จะเกิดได้อย่างดีและรวดเร็วประทับใจยากแก่การลืมนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีสอนของครูผู้สอนและนักการศึกษาอีกหลายคนมีความเห็นเรื่องการเรียนการสอนตรงกันว่า การเรียนการสอนจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา จะใช้วิธีสอนและเนื้อหาการสอนเช่นที่เราเคยถูกสอนมาในสมัยก่อน ๆ ไม่ได้ (นาฏเจลิยว สุมาวงศ์ และคนอื่น ๆ, 2509 : 3) ดังนั้น มนุษย์ทุกคนจึงเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวแต่การเรียนรู้ได้ดีเพียงใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความต้องการ ความตั้งใจที่จะรับรู้

ในด้านการสอนวิชาศิลปะนั้น อารี สุทธิพันธุ์ และคนอื่น ๆ ได้นิยามว่า วิธีสอนศิลปะ หมายถึง แนวปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ทางศิลปะ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาทางด้านต่าง ๆ วิธีสอนศิลปะ โดยเฉพาะการสอนวิชาวาดเขียนต่างกับวิธีสอนวิชาสามัญอื่น ๆ เพราะว่าลักษณะของธรรมชาติวิชาเกี่ยวข้องกับการฝึกฝนทักษะปฏิบัติการลงมือทำจริง และการคิดแก้ปัญหาเพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนเองยิ่งไปกว่านั้นการจัดบรรยากาศตลอดจนเนื้อหากิจกรรมในการเรียนการสอน การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมก็มีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยให้ดำเนินการสอนนั้นได้ผล นอกจากลักษณะเฉพาะของวิชาดังกล่าวแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับทักษะและความเชื่อของครูผู้สอนอีกด้วย ซึ่งความเชื่อและทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานของวิธีสอนที่ปรากฏในปัจจุบันมีหลายทฤษฎี คือ

4.1 ทฤษฎีการถ่ายทอดผลงานการวาดเขียน

เมื่อกล่าวถึงคำว่าทฤษฎี ก่อนอื่นจะต้องมีความเข้าใจตรงกันเสียก่อนว่า ทฤษฎีเป็นข้อตกลงหรือหลักเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติ เป็นความคิดในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่ท้าทายให้พิสูจน์สอบทาน ทฤษฎีมิใช่เป็นสิ่งที่ถูกต้อง

เสมอไป ที่จะต้องเชื่อและยอมรับอย่างมกมาย ทฤษฎีใดก็ตามหากว่าพิสูจน์แล้วไม่ได้ผล ทฤษฎีนั้นก็เปลี่ยนแปลงได้ด้วยเหตุนี้จึงมีทฤษฎีใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ

อารี สุทธิพันธุ์ (2526 : 2-6) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการถ่ายทอดการวาดเขียนที่นิยมทดลองฝึกปฏิบัติกันอยู่มีดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามประสาทสัมผัส (Theory of Sensory Transformation)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ความจริงของการวาดเขียนอยู่ที่การถ่ายทอดโลกภายนอก ที่มองเห็นตามประสาทสัมผัสให้เป็นรูปแบบ ด้วยการพิจารณาสังเกตอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้ครูศิลปะชาวอเมริกัน ชื่อ คิมอน นิโกเลตส์ เขียนตำราชื่อ The Natural Way to Draw ซึ่งเป็นผู้ทดลองและพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับกัน กล่าวกันว่า เป็นวิธีการฝึกหัดที่ได้ผล ถ้าผู้เรียนตั้งใจอย่างจริงจัง โดยมีกระบวนการถ่ายทอดตามทฤษฎีนี้ ได้แก่

1.1 การวาดเขียนแบบสัมผัส (Contour Drawing) หมายถึง การวาดเขียนที่แสดงรูปวัตถุ ให้เห็นเป็นขอบระนาบ ลีลาของหุ่น โดยถือความสำคัญของการฝึกเพื่อพัฒนาให้ตา มือ สมองสัมพันธ์กัน โดยไม่ได้กำหนดโครงสร้างในการวาดเขียนดังเช่นวิธีการของศิลปะหลักวิชา วิธีการฝึกวาดเขียนแบบสัมผัส ได้แก่ การวาดภาพที่ผู้เขียนจะต้องเพ่งอยู่ที่หุ่นเท่านั้น โดยเคลื่อนสายตาไปซ้ำ ๆ ด้วยภาพที่เกิดขึ้นมีลักษณะแปลก และเป็นภาพที่บันทึกจากการสัมผัสด้วยตาจริง ๆ

1.2 การวาดเขียนท่าทาง (Gesture Drawing) หมายถึง การวาดเขียนที่แสดงรูปวัตถุ ให้เห็นถึงสภาพส่วนรวม ความเคลื่อนไหว ลีลาของหุ่นโดยถือความสำคัญของการเห็นด้วยการบันทึกภาพอย่างฉับพลันและทันทีทันใด

1.3 การวาดเขียนแสดงน้ำหนัก (Modeling Drawing) หมายถึง การวาดเขียนที่แสดงน้ำหนักของหุ่น โดยพยายามถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อน้ำหนักของหุ่นนั้น ๆ

2. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามปริมาณแสง-เงา (Theory of Quantitative Light and Shade)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ความจริงของการวาดเขียนอยู่ที่การถ่ายทอดแสงและเงา ที่รับรู้จากโลกภายนอกให้เป็นรูปแบบมองเห็น โดยแสดงความรู้สึกหนักเบา ความรู้สึกสามมิติ ความรู้สึกใกล้ไกล ตามทิศทางของแสงสว่างที่ปรากฏ ซึ่งมีกระบวนการถ่ายทอดหลายประการ เช่น การเขียนภาพตามลักษณะแสงเงา การเขียนภาพตามธรรมชาติที่เห็น การเขียนภาพตามความอ่อนแก่ และการเขียนภาพตามแสงเงาที่เกิดขึ้น

3. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามความสัมพันธ์ของรูปและพื้น (Theory of Correlative Figure and Ground)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ความจริงของการวาดเขียนอยู่ที่ความสัมพันธ์ของบริเวณที่เป็นรูป และบริเวณที่เป็นพื้นบนแผ่นระนาบรองรับ ในอัตราส่วนที่กลมกลืนและสมดุลกัน โดยแสดงความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทฤษฎีนี้ได้จากการค้นคว้าวิจัยของนักจิตวิทยาที่สนใจศิลปะในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยเน้นความสำคัญของส่วนรวมมากกว่าส่วนละเอียดปลีกย่อย ซึ่งกำหนดเป็นข้อตกลงไว้ เมื่อมองเห็นรูปแบบใดก็ตาม เรามองเห็นรูปแบบนั้นพร้อมทั้งบริเวณพื้นที่รูปแบบนั้นวางอยู่ จากแนวคิดนี้ช่วยให้ศิลปินถ่ายทอดรูปแบบโดยคำนึงถึงพื้นหลังซึ่งมีกระบวนการถ่ายทอดหลายประการ เช่น การเขียนรูปและพื้น การเขียนรูปแบบเปิดและปิด

4. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามจินตนาการ (Theory of Imaginative Transformation)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ความจริงของการวาดเขียนอยู่นอกเหนือประสาทสัมผัสอันจำกัดของมนุษย์ ซึ่งการถ่ายทอดอาจมีเค้าโครงของโลกภายนอกที่เห็น หรือนอกเหนือจากสิ่งที่เห็นตามอำนาจจิตของแต่ละบุคคลที่สามารถสร้างภาพขึ้นตามนิมิต ซึ่งมีกระบวนการถ่ายทอดหลายประการ เช่น การเขียนภาพตามความคิดคำนึง การเขียนภาพตามความฝัน และการเขียนภาพตามปรากฏการณ์ที่อุบัติขึ้น เป็นต้น

5. ทฤษฎีเหมือนจริง (Naive Realism)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าไม่มีความแตกต่างกันเลยระหว่างรูปทรงของวัตถุที่เห็นกับภาพที่เด็กรับรู้ หมายความว่า เด็กเห็นเหมือนกับที่ผู้ใหญ่เห็น วิธีสอนตามทฤษฎีเหมือนจริงนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะทางมือและตา จึงเหมาะสมที่จะใช้กับนักเรียนระดับอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษาที่สอนด้านศิลปกรรมโดยตรง

6. ทฤษฎีแห่งปัญญา (Intellectualist Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้เรียนวาดเขียนวาดรูปตามที่ตนรู้ ทฤษฎีการวาดเขียนแบบนี้ เป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน เพราะสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนที่เชื่อตามทฤษฎีนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถตามความเข้าใจของตน ครูผู้สอนเพียงแต่คอยเสนอแนะจัดกิจกรรมและเรื่องราวใกล้ๆ ตัวผู้เรียน แล้วจึงขยายขอบข่ายของการรับรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น วิธีสอนตามทฤษฎีนี้เหมาะกับการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา

7. ทฤษฎีการรับรู้ (Perceptual Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นผลจากการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับ การรับรู้ทางตาของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt) ซึ่งเชื่อว่า ผู้เรียนวาดรูปตามที่ตนเห็นและการเห็นของมนุษย์ทั่วไปมีแนวโน้มไปในทางส่วนรวมทั้งหมดแล้ว จึงมองเห็นรายละเอียดตามมา เห็นรูปทรงทั้งหมดมากกว่าที่จะสนใจส่วนละเอียดที่ไม่จำเป็น (อาร์ สุธิพันธุ์ และคนอื่นๆ . 2515 : 31)

8. ทฤษฎีแห่งความเจริญงอกงาม (Mental Growth Theory)

เป็นทฤษฎีที่โลเวลเฟลด์ (Lowenfeld) ได้คิดค้นขึ้น โดยมีความเชื่อว่าความเจริญงอกงามทางชีววิทยามีส่วนในการเห็นของผู้เรียนแตกต่างกันตามระดับอายุตั้งแต่ 2 ปี ถึง 13 ปี ซึ่งเป็นระยะที่ผู้เรียนยังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา ดังนั้น วิธีสอนวาดเขียนตามทฤษฎีแห่งการเจริญงอกงาม จึงเหมาะแก่การศึกษาระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา อาจไม่เหมาะสำหรับระดับอุดมศึกษา

อาร์ สุธิพันธุ์ (2542). กล่าวว่า หากครูคิดเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีสอน ผลงานใหม่ ๆ จะปรากฏให้เห็นเสมอ หากนำมาคิดสอนแทนทบทวน ตามเหตุดูก็จะพบว่า การวาดเขียนที่เห็นนั้น เป็นผลรวมของการเคลื่อนไหว (Gesturing) การใช้เวลา (Timing) การมองเห็น (Seeing) การใช้มือ (Manipulating) การใช้ความคิด (Thinking) ดันเหตุทั้ง 5 ประการนี้ ประสานกับดินสอ ถ่าน ชาร์โคล หรือสื่อวัสดุอื่น ที่ใช้วาดบนระนาบรองรับแล้วได้เป็นเส้น เส้นที่เห็นจะมีลักษณะอย่างไร เป็นผลมาจากการกำหนดเงื่อนไขในการสอนของเรา คือ หากสอนให้วาดโดยไม่ยกมือ ตามเวลาที่กำหนดให้ จะได้เส้นยาว วัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสามารถบังคับการใช้มือ ให้เคลื่อนไหวได้ตามทิศทาง และตามเวลาที่กำหนดได้ การวาดแต่ละครั้งจะส่งเสริมในการมองเห็นการใช้มือ การเคลื่อนไหวและคิดสัมพันธ์กัน

หากสอนให้วาดโดยไม่ให้ดูมือ ไม่ให้ดูเส้นที่ปรากฏขณะวาด ตามเวลาที่กำหนดให้ จะได้เส้นลักษณะต่าง ๆ กัน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการสังเกต การมองเห็น การใช้เวลาและการใช้มือให้สามารถทำงานร่วมกัน ประสานกลมกลืนกันตลอดจนช่วยพัฒนาความอดทนความเพียร เท่ากับเป็นการฝึกให้มีสมาธิด้วย

หากสอนให้วาดให้ดูมือ ดูเส้นที่ปรากฏขณะวาด ตามเวลาที่กำหนดให้ จะได้เส้นลักษณะต่าง ๆ กัน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการสังเกต การคิด การใช้มือ การมองเห็น การเคลื่อนไหว ให้สามารถถ่ายทอดรูปทรงตามตำแหน่ง ตามทิศทางที่ผู้เรียนนั่งทำงานอยู่ได้

หากสอนให้วาดตามความพอใจ ตามความคิด ตามความอยากเห็น ตามเวลาที่กำหนดให้ จะได้เส้นลักษณะต่าง ๆ กัน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความคาดหมาย ความอยากที่จะเห็นรูปทรงตามที่ต้องการ และตามความพอใจสำหรับตนได้ (อาร์ สุธิพันธุ์ : 2542)

ในการศึกษาเอกสารที่อ้างถึงสรุปได้ว่า วิธีสอน ตามทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วนั้นมีข้อดี และข้อจำกัดอยู่ในตัวเอง ขึ้นอยู่กับทักษะของครูผู้สอนที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวาดเขียน ซึ่งเน้นด้านใดมากน้อยแต่หลักสูตรวิชาการวาดเขียนของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้กำหนดให้วิชาการวาดเขียนเป็นพื้นฐาน ของสายศิลปกรรมในผู้เรียนหรือนักศึกษาจะต้องมีทักษะในการวาดเขียนหรือถ่ายทอดเทคนิค กลวิธี ตลอดจนวิธีการในการวาดเขียน ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องนำทฤษฎีต่าง ๆ มาปรับปรุงประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ด้านศิลปกรรม ตลอดจน สภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนวาดเขียนก็ควรจะต้องปรับปรุงหรือปรับสภาพให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน

4.2 วิชาการวาดเขียน รหัสวิชา 07-200-001วาดเขียน (Drawing) พื้นฐานวิชาชีพศิลปกรรม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2540 : 3-8)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้กำหนดวิชาการวาดเขียน (07-200-001) ไว้ให้อาจารย์แต่ละวิทยาเขตที่เปิดสอนสายศิลปกรรม นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตร ดังนี้

จุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานการวาดเขียน เพื่อให้สามารถ

1. รู้ความหมายความสำคัญของการวาดเขียน
2. รู้และสามารถปฏิบัติงานวาดเขียน การเขียนภาพจากหุ่นพลาสติกเกอร์ ตลอดจนภาพคน สัตว์ สิ่งของต่าง ๆ ด้วยดินสอ ถ่านชาร์โคล หรือวัสดุอื่น ๆ
3. รู้และสามารถปฏิบัติงานวาดเขียนในเรื่องรูปทรง สัดส่วน แสง-เงา และระยะใกล้-ไกล อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง
4. สามารถถ่ายทอดเทคนิค วิธีการ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติการเขียนภาพจากหุ่นปูนพลาสติกเกอร์ตลอดจน คน สัตว์และสิ่งต่าง ๆ ด้วยดินสอ และถ่านชาร์โคล โดยเน้นให้ได้ตามความเป็นจริง ในรูปทรง สัดส่วน แสง-เงา ระยะใกล้-ไกลและมีการแสดงออกทางเทคนิคอันเหมาะสม

รายละเอียดเนื้อหา

1. รู้ความหมายและความสำคัญของการวาดเขียน
 - 1.1 ความหมายของการวาดเขียน
 - 1.2 ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน
 - 1.3 ความสำคัญของการวาดเขียน
 - 1.4 หลักการและวิธีการวาดเขียนพื้นฐาน
2. การวาดภาพหุ่นนิ่ง
 - 2.1 การวาดภาพหุ่นนิ่ง สิ่งของเครื่องใช้
 - 2.2 การวาดภาพหุ่นนิ่ง ผัก ผลไม้
 - 2.3 การวาดภาพหุ่นนิ่งดอกไม้
3. การวาดภาพคนเหมือน
 - 3.1 การวาดภาพหุ่นคนหน้าเหลี่ยมจากปูนพลาสติกเกอร์
 - 3.2 การวาดภาพหุ่นคนครึ่งตัว
 - 3.3 การวาดภาพหุ่นคนเหมือน

4. การวาดภาพทิวทัศน์
 - 4.1 การวาดภาพทิวทัศน์ต้นไม้
 - 4.2 การวาดภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้าง
 - 4.3 การวาดภาพทิวทัศน์ แม่น้ำลำคลอง
5. การวาดภาพสัตว์
 - 5.1 การวาดภาพหุ่นปลาสเตอร์ รูปสัตว์ต่าง ๆ
 - 5.2 การวาดภาพสัตว์สี่เท้า
 - 5.3 การวาดภาพสัตว์ปีก
6. การวาดภาพท่าทางรูปคน
 - 6.1 การวาดภาพคนเดียว
 - 6.2 การวาดภาพคนกลุ่ม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อศึกษา วิชาพื้นฐานการวาดเขียน มีความสามารถพื้นฐานดังนี้

หน่วยที่ 1 ความหมายและความสำคัญของการวาดเขียน

- 1.1 รู้ความหมายของการวาดเขียน
 - 1.1.1 บอกความหมายของการวาดเขียนได้
- 1.2 รู้ประวัติของการวาดเขียน
- 1.3 รู้ความสำคัญของการวาดเขียน
 - 1.3.1 บอกความสัมพันธ์ของการวาดเขียนได้
 - 1.3.2 อธิบายความสำคัญของการวาดเขียนได้
- 1.4 เข้าใจหลักการและวิธีการวาดเขียนพื้นฐาน
 - 1.4.1 อธิบายหลักการและวิธีการวาดเขียนพื้นฐาน
 - 1.4.2 บอกวัสดุ อุปกรณ์ ในการวาดเขียนได้
 - 1.4.3 อธิบายวิธีการของการวาดเขียนได้
 - 1.4.4 สามารถปฏิบัติงานวาดเขียนรูปทรงพื้นฐานตามหลัก และวิธีการวาดเขียนได้

หน่วยที่ 2 การวาดภาพหุ่นนิ่ง

- 2.1 สามารถวาดภาพหุ่นนิ่งสิ่งของเครื่องใช้
 - 2.1.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพหุ่นนิ่งได้
 - 2.1.2 อธิบายการเปรียบเทียบรูปแบบ น้ำหนัก ปริมาตร พื้นผิวที่แตกต่างกันได้
 - 2.1.3 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นนิ่งสิ่งของเครื่องใช้ด้วยดินสอดำได้ ตามความเป็นจริง
- 2.2 สามารถวาดภาพหุ่นนิ่ง ผัก ผลไม้
 - 2.2.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพหุ่นนิ่ง ผัก ผลไม้
 - 2.2.2 อธิบายการเปรียบเทียบรูปทรง น้ำหนัก พื้นผิวของวัตถุได้
 - 2.2.3 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นนิ่ง ผัก ผลไม้ ด้วยดินสอดำได้ ตามสภาพความเป็นจริง

ของวัตถุ

- 2.3 สามารถวาดภาพหุ่นนิ่งดอกไม้
 - 2.3.1 อธิบายขั้นตอนการวาดภาพหุ่นนิ่งดอกไม้ได้
 - 2.3.2 สามารถเปรียบเทียบน้ำหนัก ปริมาตร พื้นผิวที่แตกต่างกันได้
 - 2.3.3 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นนิ่งดอกไม้ด้วยดินสอดำได้ตามความเป็นจริง

หน่วยที่ 3 การวาดภาพหุ่นคน

- 3.1 สามารถวาดภาพหุ่นปลาสเตอร์คนหน้าเหลี่ยม

- 3.1.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพหุ่นพลาสติกคนหน้าเหลี่ยมได้
- 3.1.2 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นพลาสติกคนหน้าเหลี่ยมด้วยดินสอดำ ตามความเป็นจริงได้
- 3.2 สามารถวาดภาพหุ่นคนครึ่งตัว
 - 3.2.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพภาพหุ่นพลาสติกครึ่งตัวได้
 - 3.2.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน น้ำหนัก แสง-เงา รายละเอียดของใบหน้าและร่างกายครึ่งตัวได้
 - 3.2.3 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นพลาสติกครึ่งตัวด้วยดินสอดำ ตามความเป็นจริงได้
- 3.3 สามารถวาดภาพหุ่นคนเหมือนผู้ชาย
 - 3.3.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพ หุ่นคนเหมือนผู้ชายได้
 - 3.3.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน ใบหน้าคนผู้ชายได้
 - 3.3.3 อธิบายน้ำหนัก แสง-เงา ความกลมกลืนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง
 - 3.3.4 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นคนเหมือนผู้ชายด้วยดินสอดำได้
- 3.4 สามารถวาดภาพหุ่นคนเหมือนผู้หญิง
 - 3.4.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพ หุ่นคนเหมือนผู้หญิงได้
 - 3.4.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน ใบหน้าคนผู้หญิงได้
 - 3.4.3 อธิบายน้ำหนัก แสง-เงา ความกลมกลืนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง
 - 3.4.4 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นคนเหมือนผู้หญิงด้วยดินสอดำได้

หน่วยที่ 4 การวาดภาพทิวทัศน์

- 4.1 สามารถวาดภาพทิวทัศน์ต้นไม้
 - 4.1.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพทิวทัศน์ต้นไม้ได้
 - 4.1.2 อธิบายระยะน้ำหนัก แสง-เงา พื้นผิว ภาพทิวทัศน์ต้นไม้ได้
 - 4.1.3 ปฏิบัติงานวาดภาพทิวทัศน์ต้นไม้ตามความเป็นจริงด้วยดินสอดำ หรือวัสดุอื่น ๆ ได้
- 4.2 สามารถวาดภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้าง
 - 4.2.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้างได้
 - 4.2.2 อธิบายระยะทัศนียภาพ น้ำหนัก แสง-เงา พื้นผิวของภาพทิวทัศน์ สิ่งก่อสร้างได้
 - 4.2.3 ปฏิบัติงานวาดภาพทิวทัศน์ สิ่งก่อสร้างตามความเป็นจริงด้วยดินสอหรือวัสดุอื่น ๆ ได้
- 4.3 สามารถวาดภาพทิวทัศน์ แม่น้ำ ลำคลอง
 - 4.3.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพทิวทัศน์ แม่น้ำ ลำคลองได้
 - 4.3.2 อธิบายระยะ น้ำหนัก แสง-เงา พื้นผิวของภาพทิวทัศน์ แม่น้ำลำคลองได้
 - 4.3.3 ปฏิบัติงานวาดภาพทิวทัศน์ แม่น้ำ ลำคลอง ตามความเป็นจริงด้วยดินสอหรือวัสดุ

อื่น ๆ ได้

หน่วยที่ 5 การวาดภาพสัตว์

- 5.1 สามารถวาดภาพหุ่นพลาสติกรูปสัตว์ต่าง ๆ
 - 5.1.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพหุ่นพลาสติกรูปสัตว์ต่าง ๆ ได้
 - 5.1.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน น้ำหนัก แสง-เงาได้
 - 5.1.3 ปฏิบัติงานวาดภาพหุ่นพลาสติกรูปสัตว์อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริงได้
- 5.2 สามารถวาดภาพสัตว์สี่เท้า
 - 5.2.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพสัตว์สี่เท้าได้
 - 5.2.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน น้ำหนัก แสง-เงาได้
 - 5.2.3 ปฏิบัติงานวาดภาพสัตว์สี่เท้าอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงได้
- 5.3 สามารถวาดภาพสัตว์ปีก
 - 5.3.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพสัตว์ปีกได้

5.3.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน น้ำหนัก แสง-เงาได้

5.3.3 ปฏิบัติงานวาดภาพสัตว์ปีกโดยเน้นรายละเอียดตามความเป็นจริงได้

หน่วยที่ 6 การวาดภาพรูปคนท่าทางต่าง ๆ

6.1 สามารถวาดภาพ คน ท่าทางต่าง ๆ ได้

6.1.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพ คนท่าทางต่าง ๆ ได้

6.1.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน ของคนท่าทางต่าง ๆ ได้

6.1.3 ปฏิบัติงานวาดภาพท่าทางต่าง ๆ ด้วยปากกาชนิดต่าง ๆ เช่น ปากกาสีกะหลาด ปากกา

ลูกกลิ้ง ฯลฯ ได้

6.2 สามารถวาดภาพกลุ่มคน ท่าทางต่าง ๆ (Gesture Drawing)

6.2.1 บอกขั้นตอนการวาดภาพกลุ่มคนท่าทางต่าง ๆ ได้

6.2.2 อธิบายโครงสร้าง สัดส่วน ของกลุ่มคนท่าทางต่าง ๆ ได้

6.2.3 ปฏิบัติงานวาดภาพกลุ่มคนท่าทางต่าง ๆ ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ได้ เช่น วิธีการเขียนแบบ

สัมผัส Contour Quick sketch, Figure Out Line, Figure Modeling Drawing ฯลฯ ได้

4.3 การวัดและการประเมินผลการวาดเขียน

ในการสอนวิชาใดก็ตามถ้าพิจารณาเกี่ยวกับวิชาที่สอนอย่างละเอียด จะพบว่ามีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้เรียน เนื้อหาวิชา และครูผู้สอน ส่วนประกอบทั้งสามนี้ ย่อมเกี่ยวข้องกับวิธีสอน สื่อการสอน การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล (อาร์ สุธิพันธุ์ และคนอื่น ๆ.2515 : 149) จะเห็นได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน ซึ่งการวัดผลและการประเมินผล เป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน

แม้ว่าการวัดผลการวาดเขียนจะเป็นการวัดผลเชิงคุณภาพหรือเชิงคุณค่า ซึ่งเป็นการวัดเกี่ยวกับความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยากมากที่จะให้เกิดความเที่ยงตรง แต่ครูผู้สอนก็ต้องพยายามที่จะใช้หลักการวัดผลเพื่อให้การวัดผลมีความเที่ยงตรงขึ้นมาบ้าง ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมต่อผู้เรียนดีกว่าไม่ทำอะไรเลย การวัดผลและประเมินผลที่ดีนั้นนักวัดผลการศึกษาแนะนำว่าให้วัดบ่อย ๆ วัดหลาย ๆ เรื่องจึงจะดี การเรียนการวาดเขียนมีเนื้อหามากมายสามารถวัดผลบ่อย ๆ และวัดผลหลาย ๆ เรื่องได้ มิใช่วัดผลเฉพาะภาคปฏิบัติอย่างเดียว (ทวีเกียรติ ไชยงยศ. 2534 : 122)

นอกจากนั้น ยังมีนักการศึกษาศิลปกรรมอีกหลายคนได้สร้างแบบทดสอบการให้คะแนนซึ่งสอดคล้องกับแบบทดสอบอิงเกณฑ์ เช่น ทวีเกียรติ ไชยงยศ ได้สร้างแบบทดสอบการให้คะแนนการวาดภาพคนจากแบบทดสอบภาคปฏิบัติ (ทวีเกียรติ ไชยงยศ. 2534 : 123-124) ซึ่งมีส่วนประกอบของการวาดภาพคนที่ต้องการประเมินผลงาน ได้แก่ สัดส่วน รูปทรง แสง-เงา ความสมดุล การรำน้หนัก

การให้คะแนนซึ่งสร้างโดย ทวีเกียรติ ไชยงยศ ยังสอดคล้องกับการประเมินผล ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งใช้หลักการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2523 โดยกำหนดรูปแบบเครื่องมือวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งการวัดแบบนี้ จะต้องตั้งหัวข้อที่ต้องการวัดก่อนโดยการตีความจากความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (ประพันธ์ บุญเลิศ และคนอื่น ๆ . 2525 : 33-47)

ก่อนที่จะดำเนินการให้คะแนนผลงานการวาดเขียนตามแบบประเมินผล ดังกล่าวแล้วนั้น ควรจะต้องดำเนินการจัดอันดับคุณภาพของผลงาน ตามหลักการประเมินผลด้วยวิธีการจัดอันดับคุณภาพของผลงาน ดังนี้ คือ (ชวาล แพรัตกุล. 2509 : 76-77)

1) พิจารณาจัดอันดับคุณภาพของผลงานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีคุณภาพดี กลุ่มคุณภาพปานกลาง และกลุ่มคุณภาพต่ำ

2) นำกลุ่มที่มีคุณภาพดี มาพิจารณาจัดอันดับเรียงจากดีที่สุดไปหาต่ำสุดของกลุ่มดี แล้วนำกลุ่มที่มีคุณภาพปานกลาง มาพิจารณาจัดอันดับจากดีที่สุดไปหาต่ำสุดของกลุ่มปานกลางและนำกลุ่มที่มีคุณภาพต่ำสุดมาจัดคุณภาพเช่นเดียวกับกลุ่มดีและกลุ่มปานกลาง

3) นำผลงานทั้ง 3 กลุ่ม มาวางซ้อนกัน จากกลุ่มคุณภาพดีอยู่บนสุด ถัดลงไปคือ กลุ่มคุณภาพปานกลาง ส่วนกลุ่มคุณภาพต่ำสุดอยู่ล่างสุด แล้วพิจารณาความเหมาะสมของอันดับอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะรอยต่อระหว่างกลุ่ม ถ้ายังไม่เหมาะสมก็จัดเรียงอันดับเสียใหม่จนแน่ใจว่าเหมาะสม ดีแล้ว

4) พิจารณาให้คะแนน โดยใช้ตารางประเมินผลงานของผู้เรียนแต่ละคน โดยให้คะแนน ควรจะต้องพยายามให้คะแนนแตกต่างกันไปตามลำดับให้ได้ ยกเว้นหลักเสียงไม่ได้เท่านั้น จึงจะให้คะแนนเท่ากัน

5) นำคะแนนที่ได้จัดการกระทำตามกระบวนการทางสถิติ เพื่อวินิจฉัยอัตรา ค่าและชี้ขาดเป็นผลสรุปว่า ผู้เรียนคนนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับใด สอบได้หรือสอบตก เป็นต้น (ชวาล แพรัตกุล. 2509 : 347-374)

จากเอกสารที่อ้างถึงสรุปได้ว่า การประเมินผลงานการวาดเขียนนั้นคงไม่ใช่นำเฉพาะผลการสอนภาพปฏิบัติครั้งสุดท้ายมาประเมิน แต่ควรจะต้องประกอบด้วย การวัดจากหลายๆ เรื่อง เช่น ด้านความรู้เกี่ยวกับการวาดเขียน ด้านทักษะเกี่ยวกับการวาดเขียน และทักษะปฏิบัติในการวาดเขียน เป็นต้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

กาญจนา บุญรมย์ (2524) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา โดยกลุ่มประชากรเป็นผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจากวิทยาลัยครู 12 แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นข้อความถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อความถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู โดยสอบถามลักษณะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป การจัดปัจจัยในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการเรียนการสอน ผลจากการวิจัยพบว่า ในด้านของการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิด และสติปัญญากว้างขวางขึ้นและเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นในข้อนี้ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ในด้านการจัดเนื้อหาวิชาของวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นลินี ณ นคร (2532) ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางจิตรกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาจิตรกรรม วิชาเขตเพาะช่าง ปีการศึกษา 2531 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถเฉพาะทางศิลปะ 7 ด้าน คือ ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการใช้มือ การตัดสินใจ สุนทรียะ การจัดองค์ประกอบ การวิเคราะห์ภาพด้านมิติ และการรับรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถเฉพาะทางศิลปะทั้ง 7 ด้านมีความสัมพันธ์กับความสามารถด้านจิตรกรรมไทย ทั้งเกรดเฉลี่ยรวมและเกรดเฉลี่ยวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านจิตรกรรมสากลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถทางศิลปะที่มีความสัมพันธ์ร่วมกับจิตรกรรมไทย ได้แก่ ความสามารถด้านมิติ ทักษะการใช้มือ ส่วนความสามารถทางศิลปะที่วัดร่วมกับจิตรกรรมสากล คือ ด้านมิติ ด้านจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ การจัดองค์ประกอบ

อริยา ปานหงษา (2533) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถด้าน ความถนัดทางศิลปะ 2 มิติสัมพันธ์ เหตุผลเชิงนามธรรมและความสนใจในวิชาชีพ ระหว่างนักศึกษาสาขาศิลปหัตถกรรมที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร อันได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา และวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วย แบบทดสอบความสามารถด้านความถนัดทางศิลปะ แบบสำรวจความสนใจในวิชาชีพ แบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์และแบบทดสอบความสามารถด้านเหตุผลเชิงนามธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแบบทดสอบความถนัด ดี เอ ที φόร์ม เอส (DAT Form S.) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาศิลปหัตถกรรมที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกันมีความสามารถด้านความถนัดทางศิลปะแตกต่างกัน เพราะแต่ละกลุ่มมีจุดมุ่งหมายของการเรียนแตกต่างกัน ด้านความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมต่างกันมีความสามารถแตกต่างกัน เพราะทั้งสองกลุ่มมีการเรียนแตกต่างกัน ด้านความสามารถด้านเหตุผลเชิงนามธรรมพบว่า นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาจิตรศิลป์ มีความสามารถมากกว่า อีก 2 กลุ่มเป็นเพราะกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาจิตรศิลป์ มีจุดมุ่งหมายของการเรียนเน้นไปในทางด้านนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

เธอร์เบิร์น (Thorburn. 1982 : 2943 A) ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของครูต่อการสร้างหลักสูตรในกรณีที่จะวางแผนในการสอนศิลปะอย่างไร ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในประเทศนิวซีแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบต่อทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เป็นปัญหาที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในสังคมความสอดคล้องกันของทัศนคติของครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตลอดจนความสอดคล้องกันของทฤษฎีและการปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปศึกษา

ไรท์ (Wright. 1986 : 2167-2168) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ในชั้นเรียนและผลกระทบที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชั้นเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยวิธีสังเกตและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษาจะต้องประสานงานและจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูศิลปศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ครูศิลปะจะต้องสนใจต่อความสัมพันธ์ภาพในชั้นเรียน และการเน้นการปฏิบัติงานทางทัศนศิลป์

กล่าวโดยสรุป จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าการวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของวิชาชีพสายศิลปกรรม หรือทัศนศิลป์ เริ่มตั้งแต่การร่างภาพ เขียนภาพ ช่วยให้เข้าใจในเรื่องแสง-เงา ระยะ รูปทรง หรือมิติต่าง ๆ จนผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นงานวาดเขียนได้ จึงจัดได้ว่าวิชาวาดเขียนนั้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของนักศึกษาสายศิลปกรรมในการศึกษาวิชาศิลปกรรม และเมื่อวิชาวาดเขียนมีความสำคัญ

ดังกล่าวแล้วนั้น แต่จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ไม่มีผู้ที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน เพื่อทราบถึงทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรเนื้อหาการสอน ตลอดจนเป็นแนวทางในการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชาวาดเขียน ให้สอดคล้องกับ ความจำเป็นของสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนของนักศึกษาสายศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ปีการศึกษา 2542 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในวิทยาเขตที่เปิดสอนสายศิลปกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญ ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือใน 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศิลปประจำชาติ สาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 126 คน (ดังแสดงตามตาราง 1) จำแนกเป็น อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารด้านวิชาการ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย วิทยาเขตที่เปิดสอนสายศิลปกรรม 5 วิทยาเขต โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. วิทยาเขตเพาะช่าง กลุ่มประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้บริหาร จำแนกเป็น ผู้บริหารด้านวิชาการ คือ ผู้อำนวยการวิทยาเขต 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าสาขาวิชา 4 คน รวมประชากรที่ศึกษาในกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 6 คน

1.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน สายศิลปกรรม มีจำนวน 45 คน

รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาในวิทยาเขตเพาะช่าง ทั้งหมด 51 คน

2. วิทยาเขตพระนครใต้ กลุ่มประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มผู้บริหาร จำแนกเป็น ผู้บริหารด้านวิชาการ คือ ผู้อำนวยการวิทยาเขต 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าสาขาวิชา 1 คน รวมประชากรที่ศึกษาในกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 3 คน

2.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน สายศิลปกรรมมี 9 คน

รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา ในวิทยาเขตพระนครใต้ ทั้งหมด 12 คน

3. วิทยาเขตภาคใต้ กลุ่มประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 กลุ่มผู้บริหาร จำแนกเป็น ผู้บริหารด้านวิชาการ คือ ผู้อำนวยการวิทยาเขต 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าสาขาวิชา 1 คน รวมประชากรที่ศึกษาในกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 3 คน

3.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน สายศิลปกรรมมี 9 คน

รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา ในวิทยาเขตภาคใต้ ทั้งหมด 12 คน

4. วิทยาเขตภาคพายัพ กลุ่มประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.1 กลุ่มผู้บริหาร จำแนกเป็น ผู้บริหารด้านวิชาการ คือ ผู้อำนวยการวิทยาเขต 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าสาขาวิชา 1 คน รวมประชากรที่ศึกษาในกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 3 คน

4.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน สายศิลปกรรมมี 14 คน

รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา ในวิทยาเขตภาคพายัพ ทั้งหมด 17 คน

5. วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.1 กลุ่มผู้บริหาร จำแนกเป็น ผู้บริหารด้านวิชาการ คือ ผู้อำนวยการวิทยาเขต 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าสาขาวิชา 1 คน รวมประชากรที่ศึกษาในกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 3 คน

5.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน สายศิลปกรรมมี 11 คน

รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาในวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด 14 คน

จากกลุ่มประชากรทั้งหมด 5 วิทยาเขตรวมเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 126 คน ประกอบด้วยผู้บริหารทั้งหมด 18 คน และอาจารย์ผู้สอนทั้งหมด 88 คน

สำหรับกลุ่มที่ 3 คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมในงานวิจัยนี้ จะดำเนินการคัดเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับในด้านวิชาการ และการปฏิบัติการทางด้านศิลปกรรมที่ไม่ได้สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงรวมเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ทั้งหมด 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนในการตอบแบบสอบถามดังนี้

มีทัศนะมากที่สุด	เป็น	5 คะแนน
มีทัศนะมาก	เป็น	4 คะแนน
มีทัศนะปานกลาง	เป็น	3 คะแนน
มีทัศนะน้อย	เป็น	2 คะแนน
มีทัศนะน้อยที่สุด	เป็น	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 2

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์นักวิชาการด้านศิลปกรรม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของอาจารย์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยผู้วิจัย นำข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน มาสลับคละกัน 3 แนวทาง คือ แนวทางอะคาเดมี แนวทางธรรมชาติ แนวทางสร้างสรรค์ เพื่อไม่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้ว่าตนจะตอบข้อคำถามไปในแนวทางใด

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ ผู้วิจัยนำกลับมาแก้ไข และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ (พิเศษ) อารี สุทธิพันธุ์ อาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รองศาสตราจารย์ อัครณีย์ ชูอรุณ คณบดีคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ดร. ผดุง พรหมมูล ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน สถาบันราชภัฏสวนดุสิต รองศาสตราจารย์ โกสุม สายใจ คณบดีคณะศิลปกรรม ศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ว่าแต่ละข้อมีความเหมาะสมหรือไม่ ตลอดจนแยกข้อคำถามเป็น 3 แนวทาง คือ แนวทางอะคาเดมี ตั้งแต่ข้อ 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 17 แนวทางธรรมชาติ ตั้งแต่ ข้อ 4, 8, 10, 13, 18, 22, 23 แนวทางสร้างสรรค์ ตั้งแต่ข้อ 1, 5, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 24

2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ แล้วทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์ ผู้บริหาร ด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้และนำข้อมูลมาทำการ วิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8652

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนที่จะนำไปใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือรับรองในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ส่งไปยังอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและผู้ว่าการวิทยาเขตที่เปิดสอนสายศิลปกรรม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม หนังสือรับรองการทำวิจัยจาก บัณฑิตวิทยาลัย และหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ไปยัง ผู้อำนวยการวิทยาเขตที่เปิดสอนวิชาสายศิลปกรรม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ทางวิทยาเขตมอบหมายให้ อาจารย์และผู้บริหารด้านวิชาการ ที่เป็นประชากรเป็นผู้ตอบแบบสอบถามและดำเนินการรวบรวมจากกลุ่ม ประชากร พร้อมทั้งจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ตามชื่อที่อยู่ ซึ่งผู้วิจัยได้ จ่าหน้าซองและติดแสตมป์เรียบร้อยแล้ว ภายใน 15 วัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานงานเป็น การภายในทางโทรศัพท์กับหัวหน้าสาขาวิชาศิลปกรรม ของวิทยาเขตภาคใต้ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และวิทยาเขตภาคพายัพ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยดำเนินการติดตามและประสานงานกับกลุ่มประชากร อาจารย์ และผู้บริหารในการตอบแบบสอบถามและการจัดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยให้ครบถ้วน

1.1 ในกรณีของวิทยาเขตพะเยาข้าง และวิทยาเขตพระนครใต้ ซึ่งอยู่ในส่วนกลางผู้วิจัยจะนำแบบสอบถาม หนังสือรับรองการทำวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย และหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาเขต เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรพร้อมทั้งรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนมาด้วยตนเอง

1.2 ในกรณีของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถาม หนังสือรับรองในการทำวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย และหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม พร้อมทั้งรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนมาด้วยตนเอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาคำนวณและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การจัดอันดับค่าเฉลี่ยและระดับทัศนะ ซึ่งประเมินจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน ใช้เกณฑ์การประเมินค่าตามแนวของเบสท์ (Best, 1981 : 174)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง มีทัศนะอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง มีทัศนะอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง มีทัศนะอยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง มีทัศนะอยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง มีทัศนะอยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อยที่สุด

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาดเขียนในแต่ละแนวทาง คือ แนวทางอะคาเดมี แนวทางธรรมชาติ และแนวทางสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยด้านตำแหน่งหน้าที่การงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ด้านการสอน มีผลดังปรากฏตามตาราง 1-4

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และวิทยาเขตที่สังกัด

วิทยาเขตที่สังกัด	ตำแหน่งหน้าที่		อาจารย์ผู้สอน		ผู้บริหารด้านวิชาการ		ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาเขตพะเยา	36	36.37	6	6.06	-	-	-	-	42	42.43
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา	8	8.08	3	3.03	-	-	-	-	11	11.11
วิทยาเขตภาคใต้	5	5.05	2	2.02	-	-	-	-	7	7.07
วิทยาเขตภาคพายัพ	9	9.09	3	3.03	-	-	-	-	12	12.12
วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	8.08	3	3.03	-	-	-	-	11	11.11
ไม่สังกัดวิทยาเขตใด (ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม)	-	-	-	-	16	16.16	16	16.16	16	16.16
รวม	66	66.66	17	17.17	16	16.16	16	16.16	99	100

จากตาราง 1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งอาจารย์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงไป คือ ผู้บริหารด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 17.17 และผู้เชี่ยวชาญศิลปกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.16 ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดวิทยาเขตพะเยา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.43 รองลงไป คือ ไม่สังกัดวิทยาเขตใด (ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม) คิดเป็นร้อยละ 16.16 และวิทยาเขตภาคใต้มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.07

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม
จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิทยาเขตพะเยา	42	42.3
ไม่สังกัดวิทยาเขตใด (ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม)	16	16.2
วิทยาเขตภาคพายัพ	12	12.1
วิทยาเขตพระนครใต้	11	11.1
วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11	11.1
วิทยาเขตภาคใต้	7	7.0
รวม	99	100

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มประชากร สังกัดหน่วยงานวิทยาเขตพะเยามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม (ไม่ได้สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล) คิดเป็นร้อยละ 16.2 และพบกลุ่มประชากรที่สังกัดหน่วยงานวิทยาเขตภาคใต้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.0

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ผู้บริหารด้านวิชาการ และอาจารย์ผู้สอน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	69	69.7
ปริญญาโท	22	22.2
ปริญญาเอก	8	8.1
รวม	99	100

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มประชากร มีวุฒิการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 22.2 และปริญญาเอกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.1

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม
จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (ด้านศิลปกรรม)

ประสบการณ์ในการสอน (ด้านศิลปกรรม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 - 5 ปี	20	20.2
6 - 10 ปี	17	17.2
11 - 15 ปี	21	21.2
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	41	41.4
รวม	99	100

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มประชากรที่มีประสบการณ์ในการสอน (ด้านศิลปกรรม) 15 ปีขึ้นไป พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.4 รองลงมาในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ มีประสบการณ์ในการสอน 11 - 15 ปี และ 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.2 และ 20.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนของผู้ตอบแบบสอบถามได้นำมาพิจารณาศึกษาด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อที่กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1981 : 178)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 มีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนแบบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 มีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนแบบไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 มีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนแบบไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 มีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนแบบเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 มีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนแบบเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ
ด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ทักษะ	สถานภาพ					
	อาจารย์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ	
	N = 66		N = 17		N = 16	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
แนวทางอะคาเดมี่						
ในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้						
นักศึกษาต้องรู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน	4.66	0.48	1.77	1.01	2.37	1.15
นักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้ที่มีพรสวรรค์ไม่						
จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน	1.44	0.81	1.08	0.28	1.50	0.82
วิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชา						
ศิลปกรรมทุกสาขาวิชา	4.76	0.58	5.00	0.00	4.38	0.62
การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดง ความ						
ละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่จำเป็น	4.31	0.79	4.69	0.63	3.38	1.09
การสอนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะ						
ทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติ						
งาน Land Scape ได้ดีและรวดเร็วขึ้น	3.94	0.93	4.92	0.28	4.51	0.72
นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการ						
วาดเขียนอย่างดีมากก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี						
(Painting) ดีตามไปด้วย	4.01	1.08	4.00	1.08	3.31	1.20
มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่						
(The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่น						
ต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง	4.29	0.84	4.77	0.44	3.63	1.26
การให้นักศึกษาวาดเขียนจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่าย						
เป็นการฝึกเพียงทักษะทำให้ขาดความสร้างสรรค์	3.47	1.18	3.92	0.95	3.44	1.03
แนวทางธรรมชาติ						
ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียน มีความ						
สนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สนใจอื่น ๆ	4.24	0.71	4.31	0.85	4.38	0.81
การปฏิบัติงานวาดภาพคนโดยวิธีการวาดเขียนตาม						
ความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษา						
มีเสรีภาพและกล้าแสดงออก	4.01	0.77	4.62	0.51	4.38	0.81
นักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบ						
จริงมากกว่า	2.46	1.24	2.08	0.86	3.00	1.03

ตาราง 5 (ต่อ)

ทักษะ	สถานภาพ					
	อาจารย์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ	
	N = 66		N = 17		N = 16	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การสอนวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์	4.31	0.83	4.62	0.65	4.06	0.77
การสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)	2.66	1.25	2.15	1.46	3.00	1.37
การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดย กำหนดเวลาเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา	4.13	0.72	4.46	0.78	4.27	0.80
การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่ จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรง ต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น	4.19	0.91	5.00	0.00	4.53	0.74
แนวทางสร้างสรรค์						
การสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน	4.66	0.48	4.92	0.28	4.50	0.63
การสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน	4.47	0.61	4.54	0.52	4.50	0.63
การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางการสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้แก้ปัญหาระหว่างรูปและพื้น	4.01	0.96	4.23	1.01	3.88	0.96
การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น	1.81	1.16	1.38	0.51	2.19	0.98
การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อีกวิธีหนึ่ง	3.91	0.93	4.00	0.71	3.88	0.96
การสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการวาดตามสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน	3.97	0.95	4.31	0.63	4.00	1.03

ตาราง 5 (ต่อ)

ทักษะ	สถานภาพ					
	อาจารย์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ	
	N = 66		N = 17		N = 16	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง - เงา						
สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออก						
เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพ						
ทางความคิด						
	2.17	1.35	1.69	0.75	2.88	1.45
การสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก						
(Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบ ไม่จำเป็นต้อง						
แรเงาให้เหมือน						
	2.71	1.22	2.23	0.93	3.25	1.00
ควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะ						
เหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว						
	2.83	1.33	2.38	1.04	2.88	1.31

จากตาราง 5 พบว่าทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ดังนี้

ตามแนวทางอะคาเดมี

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม มีทักษะตามแนวทางอะคาเดมีในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าวิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา และในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า ในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษารู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่ดี เป็น มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี (The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่นต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง นักศึกษาศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย และการสอนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดีและรวดเร็วขึ้นตามลำดับ ยกเว้นข้อที่ว่านักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรมเป็นผู้มีพรสวรรค์ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน

ตามแนวทางธรรมชาติ

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม มีทักษะตามแนวทางธรรมชาติในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การสอนวาดเขียนตามทางแนวธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียนมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สนใจอื่น ๆ การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรงต่อโลกภายนอก และซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดยกำหนดเวลาส่งงานเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

และการปฏิบัติงานวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก ยกเว้นข้อที่ว่า นักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า และควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ

ตามแนวทางสร้างสรรค์

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม มีทัศนะตามแนวทางสร้างสรรค์ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในข้อที่ว่า ควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน และในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่า ควรสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางการสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์เป็นการฝึกแก้ปัญหาหาระหว่างรูปและพื้น ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน และการให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง ยกเว้นข้อที่ว่า การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง-เงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออกเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด ควรสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องแรเงาให้เหมือน และควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ทัศนะ	ประสบการณ์ในการสอน							
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 – 15 ปี		15 ปีขึ้นไป	
	N = 20		N = 17		N = 21		N = 41	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S

แนวทางอะคาเดมี

ในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่

จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษาต้องรู้

ประวัติความเป็นมาของการ

วาดเขียน

2.00	1.17	2.18	1.29	2.19	1.21	2.03	1.04
------	------	------	------	------	------	------	------

นักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้

มีพรสวรรค์ไม่จำเป็นต้องสอนการ

วาดเขียนพื้นฐาน

1.35	0.93	1.47	0.94	1.52	0.75	1.34	0.64
------	------	------	------	------	------	------	------

วิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและ

จำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขา

วิชา

4.80	0.70	4.59	0.62	4.76	0.54	4.80	0.47
------	------	------	------	------	------	------	------

ตาราง 6 (ต่อ)

ทัศนะ	ประสบการณ์ในการสอน							
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 – 15 ปี		15 ปีขึ้นไป	
	N = 20		N = 17		N = 21		N = 41	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาด								
เขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อน								
เป็นสิ่งที่จำเป็น	4.20	0.77	4.24	0.97	4.05	1.20	4.34	0.76
การสอนให้นักศึกษามีความรู้ความ								
เข้าใจลักษณะทัศนียภาพ								
(Perspective) จะทำให้นักศึกษา								
ปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดีและ								
รวดเร็วขึ้น	4.60	0.60	4.29	1.05	4.43	0.87	4.57	0.61
นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมี								
พื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดี								
มาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี								
(Painting) ดีตามไปด้วย								
มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตาม	4.11	1.07	3.53	1.37	3.76	1.37	4.09	0.85
แนวทางอะคาเดมี่(The Academy								
Way to Draw) คือ วาดจากหุ่น								
ต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตาม								
ความเป็นจริง								
ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียนจาก	4.40	0.75	4.06	1.09	3.90	1.34	4.46	0.56
ต้นแบบที่เป็นภาพถ่ายเพื่อการ								
ฝึกทักษะ								
	3.40	1.23	3.47	1.23	3.38	1.07	3.66	1.11
แนวทางธรรมชาติ								
ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนราย								
วิชาวาดเขียน มีความสนใจที่จะ								
แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้								
สนใจอื่น ๆ								
	4.25	0.79	4.29	0.69	4.48	0.75	4.14	0.73

ตาราง 6 (ต่อ)

ทักษะ	ประสบการณ์ในการสอน							
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 – 15 ปี		15 ปีขึ้นไป	
	N = 20		N = 17		N = 21		N = 41	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การปฏิบัติงานวาดภาพคนโดยวิธีการ วาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้ นักศึกษามีเสรีภาพและกล้า แสดงออก	4.10	0.72	4.00	0.94	4.33	0.91	3.97	0.71
นักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียน จากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า	2.40	1.27	2.71	1.40	2.67	1.28	2.34	1.03
การสอนวาดเขียนตามแนวทาง ธรรมชาติ (Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจ และตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์	4.25	0.85	4.35	1.06	4.43	0.75	4.29	0.71
การสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพ คนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความ ทรงจำและความสามารถแสดง อิริยาบถ (Action)	2.40	1.50	2.53	1.23	3.00	1.26	2.57	1.24
การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียน โดย กำหนดเวลา เป็นการฝึก ให้มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา	4.40	0.60	4.41	0.71	4.38	0.80	4.14	0.86
การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาด เขียนนอกสถานที่ จะส่งเสริมให้มี ประสบการณ์ตรง ต่อโลกภายนอก และซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น	4.80	0.41	4.29	1.05	4.38	0.86	4.63	0.60
แนวทางสร้างสรรค์ การสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญของการ วาดเขียน	4.65	0.49	4.71	0.47	4.71	0.56	4.66	0.48

ตาราง 6 (ต่อ)

ทักษะ	ประสบการณ์ในการสอน							
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 – 15 ปี		15 ปีขึ้นไป	
	N = 20		N = 17		N = 21		N = 41	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน	4.40	0.60	4.47	0.72	4.57	0.60	4.49	0.56
การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์(The Creative Way to Draw) คือส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์เป็นการฝึกให้แก้ปัญหาระหว่างรูปและพื้น	4.00	0.92	4.18	1.07	4.29	0.96	3.86	0.94
การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น	1.70	1.22	2.29	1.45	1.71	0.96	1.69	0.87
การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อีกวิธีหนึ่ง	3.85	0.99	3.76	0.97	4.29	0.85	3.89	0.80
การสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการวาดตามสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน	4.35	0.67	3.88	0.86	4.43	0.81	3.74	0.98
การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง –เงา สัดส่วนหรือกายวิภาคแต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออกเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด	2.05	1.32	2.76	1.60	2.19	1.33	2.06	1.26
การสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องแรเงาให้เหมือน	2.40	1.27	3.24	1.15	2.62	1.20	2.80	1.13

ตาราง 6 (ต่อ)

ทักษะ	ประสพการณ์ในการสอน							
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 – 15 ปี		15 ปีขึ้นไป	
	N = 20		N = 17		N = 21		N = 41	
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s
ควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียน หลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการ ฝึกเพียงวิธีเดียว	2.85	1.46	3.65	1.37	2.62	1.32	2.46	0.98

จากตาราง 6 พบว่าทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่
มีต่อการเรียนการสอนนิสิตวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามประสพการณ์ในการสอน
ดังนี้

ตามแนวทางอะคาเดมี่

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสพการณ์ในการสอน
1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 25 ปีขึ้นไป มีทักษะตามแนวทางอะคาเดมี่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าวิชา
วาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา และในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การสอน
ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงาน Landscape ได้
ดีและรวดเร็วขึ้น มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to Draw) คือ
วาดจากหุ่นต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการ
วาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย และการสอนวาดเขียนโดยวิธีการ
วาดเขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่จำเป็น ยกเว้นข้อที่ว่า ในการฝึกปฏิบัติงานวาดเขียนโดยตรง
ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษาต้องรู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน นักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้
มีพรสวรรค์ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน และการให้นักศึกษาวาดจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่าย เป็นการ
ฝึกเพียงทักษะ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์

ตามแนวทางธรรมชาติ

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสพการณ์ในการสอน
1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 25 ปีขึ้นไป มีทักษะตามแนวทางธรรมชาติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่า
การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่จะส่งเสริมให้มีประสพการณ์ตรงต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อ
ธรรมชาติมากยิ่งขึ้น และในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดยกำหนดเวลาส่งงาน
เป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา การสอนวาดเขียนตามทางแนวธรรมชาติ (The Nature Way
to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์
ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชานี้มีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสพการณ์กับผู้อื่นอื่น ๆ และ
การปฏิบัติงานวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก

ยกเว้นข้อที่ว่านักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า และควรสอนให้นักศึกษา
วาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)

ตามแนวทางสร้างสรรค์

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอน
1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 25 ปีขึ้นไป มีทัศนะตามแนวทางสร้างสรรค์ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่า
ควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน และในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าควร
สอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสื่อวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียนควรสอนให้นักศึกษา
วาดเขียนด้วยวิธีการสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน การให้นักศึกษาปฏิบัติตาม
แนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์เป็นการฝึกแก้ปัญหาระหว่าง
รูปและพื้น และการให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง
ยกเว้นข้อที่ว่าการให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลา
โดยไม่จำเป็น การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง-เงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการ
แสดงออก เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด ควรสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียน
โครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องแรเงาให้เหมือน และควรให้นักศึกษาเรียนรู้
การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และ
ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ทัศนะ	สถานภาพ					
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก	
	N = 69		N = 22		N = 8	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
แนวทางอะคาเดมี						
ในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้						
นักศึกษาต้องรู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน	2.10	1.13	2.18	1.22	1.88	0.99
นักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้มีพรสวรรค์ไม่						
จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน	1.46	0.81	1.09	0.29	1.75	1.04
วิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชา						
ศิลปกรรมทุกสาขาวิชา	4.80	0.53	4.55	0.60	4.63	0.74
การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงความ						
ละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่จำเป็น	4.39	0.79	3.82	1.05	3.75	1.04
การสอนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะ						
ทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติ						
งาน Land Landscape ได้ดีและรวดเร็วขึ้น	4.58	0.60	4.27	1.03	4.13	0.99

ตาราง 7 (ต่อ)

ทัศนะ	สถานภาพ					
	อาจารย์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ	
	N = 69		N = 22		N = 8	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย	4.04	1.08	3.68	1.13	3.25	1.28
มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่นต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง	4.36	0.75	4.09	1.27	3.63	1.06
การให้นักศึกษาวาดเขียนจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่ายเป็นการฝึกเพียงทักษะทำให้ขาดความสร้างสรรค์	3.49	1.13	3.55	1.18	3.75	1.04
แนวทางธรรมชาติ						
ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียน มีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สนใจอื่น ๆ	4.26	0.74	4.23	0.75	4.50	0.76
การปฏิบัติงานวาดภาพคนโดยวิธีการวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก	4.07	0.77	3.95	0.90	4.50	0.76
นักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า	2.35	1.17	2.64	0.95	3.38	1.51
การสอนวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์	4.41	0.73	3.91	0.97	4.63	0.52
การสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)	2.61	1.30	2.68	1.25	2.88	1.64
การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดย กำหนดเวลาเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา	4.28	0.82	4.18	0.66	4.50	0.76
การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่ จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรง ต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น	4.57	0.74	4.45	0.74	4.50	0.93

ตาราง 7 (ต่อ)

ทัศนะ	สถานภาพ					
	อาจารย์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ	
	N = 69		N = 22		N = 8	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
แนวทางสร้างสรรค์						
การสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน	4.71	0.46	4.55	0.51	4.63	0.74
การสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน	4.49	0.58	4.41	0.59	4.63	0.74
การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางการสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้แก้ปัญหาระหว่างรูปและพื้นที่	4.00	1.00	3.86	0.83	4.63	0.74
การให้นักศึกษาปฏิบัติกรวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น	1.75	1.10	1.64	0.73	2.88	1.25
การให้นักศึกษาปฏิบัติกรวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อีกวิธีหนึ่ง	3.93	0.93	3.86	0.83	4.00	0.93
การสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการวาดตามสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน	3.93	0.94	4.18	0.85	4.38	0.92
การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง – เงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออกเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด	2.10	1.31	2.32	1.25	3.00	1.69
การสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบ ไม่จำเป็นต้องแรเงาให้เหมือน	2.65	1.19	2.77	1.11	3.38	1.19
ควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว	2.87	1.29	2.45	1.10	2.88	1.73

จากตาราง 7 พบว่า ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนนิชวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังนี้

ตามแนวทางอะคาเดมี่

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีทัศนะตามแนวทางอะคาเดมี่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าวิชาวาดเขียนเป็น พื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา และในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าการสอนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดี และรวดเร็วขึ้น การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่นต้นแบบ เน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง การให้นักศึกษาวาดจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่าย เป็นการฝึกเพียงทักษะ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ ยกเว้นข้อที่ว่าในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษาต้องรู้ ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน และนักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรมเป็นผู้มีพรสวรรค์ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน

ตามแนวทางธรรมชาติ

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีทัศนะตามแนวทางธรรมชาติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าการนำนักศึกษาไปปฏิบัติกรวาดเขียนนอกสถานที่จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรงต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น และในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าการให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดยกำหนดเวลาส่งงานเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา การสอนวาดเขียนตามทางแนวธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียนมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สนใจอื่น ๆ และการปฏิบัติงานวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก ยกเว้นข้อที่ว่านักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า และควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)

ตามแนวทางสร้างสรรค์

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีทัศนะตามแนวทางสร้างสรรค์ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน และในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์เป็นการฝึกแก้ปัญหาหารหว่างรูปและพื้น และการให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง ยกเว้นข้อที่ว่าการให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสงเงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออก เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด ควรสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องเร่งเงาให้เหมือน และควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	อาจารย์ผู้สอน		ผู้บริหารด้านวิชาการ		ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
แนวทางอะคาเดมี	3.6125	.4968	3.7692	.2439	3.2422	.4854
แนวทางธรรมชาติ	3.8125	.5636	3.8901	.3095	3.7837	.3774
แนวทางสร้างสรรค์	3.5486	.5872	3.2991	.2459	3.3952	.5103

จากตาราง 8 พบว่า ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติมีค่าสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทางสร้างสรรค์ ทัศนะของผู้บริหารด้านวิชาการ ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติมีค่าสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทางสร้างสรรค์ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมมีทัศนะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ มีค่าสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ แนวทางสร้างสรรค์ และแนวทางอะคาเดมี

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และ
ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ในแต่ละแนวทาง จำแนก
ตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์	แนวทางอะคาเดมี		แนวทางธรรมชาติ		แนวทางสร้างสรรค์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1-5 ปี	3.6063	.5739	3.8000	.4407	3.3611	.5513
6-10 ปี	3.4779	.6222	3.7983	.3815	3.6601	.5645
11-15 ปี	3.5000	.5093	3.9524	.4592	3.4921	.4602
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	3.6607	.3424	3.7265	.3106	3.2921	.4176

จากตาราง 9 พบว่า ทักษะของผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 1-5 ปี ที่มีต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติมีค่าสูงสุด และรองลงมาตามลำดับคือ ตามแนวทางสร้างสรรค์ และตามแนวทางอะคาเดมี ทักษะของผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 6-10 ปี ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชา วาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติมีค่าสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางสร้างสรรค์ และตามแนวทางอะคาเดมี ทักษะของผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 11-15 ปี ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชา วาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติมีค่าสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทางสร้างสรรค์ ส่วนทักษะของผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป นั้นที่มีต่อการเรียนการ สอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติมีค่าสูงสุด รองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทางสร้างสรรค์

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	แนวทางอะคาเดมี		แนวทางธรรมชาติ		แนวทางสร้างสรรค์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ปริญญาตรี	3.6540	.4124	3.7208	.3639	3.3384	.4934
ปริญญาโท	3.4034	.6291	3.7909	.4147	3.3816	.4035
ปริญญาเอก	3.3438	.4853	4.1250	.5686	3.8194	.6395

จากตาราง 10 พบว่า อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมีสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางธรรมชาติ และตามแนวทางสร้างสรรค์ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาโท มีทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางอะคาเดมี และตามแนวทางสร้างสรรค์ ส่วนอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ ตามแนวทางสร้างสรรค์ และตามแนวทางอะคาเดมี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2. เพื่อศึกษาทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาศิลปกรรม ประสิทธิภาพในการสอน วุฒิการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ปีการศึกษา 2542 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในวิทยาเขตที่เปิดสอนสายศิลปกรรมและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือใน 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศิลปประจำชาติ สาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังผู้อำนวยการของวิทยาเขตในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่เปิดหลักสูตรสายศิลปกรรม ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตภาคพายัพ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาเขตภาคใต้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ทางวิทยาเขตมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารด้านวิชาการ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนในกรณีวิทยาเขตเพาะช่าง และวิทยาเขตพระนครใต้ นั้น ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนด้วยตนเอง

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมด 126 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.57

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาวิเคราะห์ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนะซึ่งประเมินจากค่าเฉลี่ย

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 99 คน เป็นอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.6 รองลงมา คือ ผู้บริหารด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 17.2 และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม มีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 16.2 เมื่อจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า ประชากรสังกัดวิทยาเขตเพาะช่างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา คือ วิทยาเขตภาคพายัพ คิดเป็นร้อยละ 12.1 และพบกลุ่มประชากรที่สังกัดวิทยาเขตภาคใต้ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.0 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.0 และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.6

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ได้ ดังนี้

1. ตามแนวทางอะคาเดมี่ ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ตามแนวทางอะคาเดมี่ ในข้อที่ว่าวิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และมีทัศนะในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า ในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษารู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่จำเป็น มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่นต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย และการสอนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดีและรวดเร็วขึ้น ตามลำดับ และไม่เห็นด้วย ในข้อที่ว่านักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้มีความพรสวรรค์ ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน

2. ตามแนวทางธรรมชาติ ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ตามแนวทางธรรมชาติ อยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การสอนวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียนมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สนใจอื่น ๆ การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่ จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรงต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดยกำหนดเวลาส่งงานเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และการปฏิบัติงานวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามี

เสรีภาพและกล้าแสดงออก ตามลำดับ และไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่านักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า และควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)

3. ตามแนวทางสร้างสรรค์ ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ตามแนวทางสร้างสรรค์ ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และอยู่ในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสีอะครีลิก และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์เป็นการฝึกแก้ปัญหาหาระหว่างรูปและพื้น ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน และการให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง ตามลำดับ และอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย ในข้อที่ว่าควรให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง-เงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออกเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด ควรสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องเร่งเงาให้เหมือน และควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีการเรียนการสอนวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนได้ ดังนี้

1. ตามแนวทางอะคาเดมี ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมี อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าวิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา และมีทักษะในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดีและรวดเร็วขึ้น มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี (The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่นต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย และการสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่จำเป็น ตามลำดับ และไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่าในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษาต้องรู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียนนักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้มีพรสวรรค์ ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน และการให้นักศึกษาวาดจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่าย เป็นการฝึกเพียงทักษะ ทำให้ขาดความสามารถสร้างสรรค์

2. ตามแนวทางธรรมชาติ ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ที่มีการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางธรรมชาติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าควรนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่ที่จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรงต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น และอยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อที่ว่า การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดยกำหนดเวลาส่งงานเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา การสอนวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียนมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นอื่น ๆ และการปฏิบัติงานวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก ตามลำดับ และไม่

เห็นด้วยในข้อที่ว่านักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า และควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)

3. ตามแนวทางสร้างสรรค์ ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ด้านแนวทางสร้างสรรค์อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน และอยู่ในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสีวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคเป็นการฝึกแก้ปัญหาระหว่างรูปและพื้น และการให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง ตามลำดับ และอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่าการให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง-เงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออก เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด ควรสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องตรงเอาจริงให้เหมือน และควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว

ตอนที่ 4 ศึกษาผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในแต่ละแนวทาง จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังนี้

1. ตามแนวทางอะคาเดมี่ ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าวิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา และอยู่ในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าการสอนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดีและรวดเร็วขึ้น การสอนวาดเขียนด้วยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงความละเอียดอ่อนเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียนอย่างดีมาก่อน เพราะจะส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย มีความจำเป็นต้องสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to Draw) คือ วาดจากหุ่นต้นแบบเน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง การให้นักศึกษาวาดจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่าย เป็นการฝึกเพียงทักษะ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ และอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่าในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษาต้องรู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน และนักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรมเป็นผู้มีพรสวรรค์ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน

2. ตามแนวทางธรรมชาติ ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าให้นักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่ จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรงต่อโลกภายนอกและซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น และอยู่ในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าการให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนโดยกำหนดเวลาส่งงานเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา การสอนวาดเขียนตามทางแนวธรรมชาติ (The Nature Way to Draw) โดยให้ผู้เขียนวาดตามความเข้าใจและตามการสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียนมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นอื่น ๆ และการปฏิบัติงานวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก ตามลำดับ และอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยในข้อที่

ว่านักศึกษาควรฝึกปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบจริงมากกว่า และควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและความสามารถแสดงอิริยาบถ (Action)

3. ตามแนวทางสร้างสรรค์ ทักษะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางสร้างสรรค์อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน และอยู่ในระดับเห็นด้วย ในข้อที่ว่าควรสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียนด้วยวิธีการสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือทำงานพร้อม ๆ กัน การให้นักศึกษาปฏิบัติตามแนวทางสร้างสรรค์ (The Creative Way to Draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคเป็นการฝึกแก้ปัญหาห้วงระหว่างรูปและพื้น และการให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง ตามลำดับ และไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่าการให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องแสง-เงา สัดส่วนหรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออก เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาและมีเสรีภาพทางความคิด ควรสอนวาดเขียนด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบไม่จำเป็นต้องร่างเงาให้เหมือน และควรให้นักศึกษาเรียนรู้การวาดเขียนหลากหลายวิธีจะเหมาะกว่าการฝึกเพียงวิธีเดียว

อภิปรายผล

จากการศึกษาทักษะของอาจารย์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปรากฏข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป และเป็นอาจารย์ในสังกัดวิทยาลัยช่างจำนวนมากที่สุด

2. การศึกษาทักษะของอาจารย์ ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.1 อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม มีทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมี ตามแนวทางธรรมชาติ และตามแนวทางสร้างสรรค์โดยรวมในระดับเห็นด้วย แต่ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมมีทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางสร้างสรรค์ มากกว่าอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารด้านวิชาการ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาจารย์มีทักษะเห็นด้วยอย่างยิ่งตามแนวทางอะคาเดมีในข้อที่ว่าวิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการสอนตามแนวทางอะคาเดมี มีฐานความคิด ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับความจริง ความรู้ และคุณค่า คือ ใช้วิธีสอนแบบเลียนแบบเป็นหลัก (Imitative Method) มีการปฏิบัติตามกฎกติกา ชื่นชมในความชำนาญ เชื่อว่า ศิลปะคือ การเลียนแบบธรรมชาติ หรือต้นแบบ และเป็นการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง (อารี สุทธิพันธุ์, 2542 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) โดยในยุคที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้ ในปัจจุบันนี้ ได้มีการเปลี่ยนทัศนะแนวคิด เพื่อให้มีการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังที่พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2542 : 31) กล่าวว่า การจัดการศึกษา ในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในด้านการเรียนการสอนควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แก้ปัญหาเป็น ตลอดจน ให้ผู้เรียนนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคม ซึ่ง

การเรียนการสอนของสายศิลปกรรม ก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่จะสามารถสอนให้ผู้เรียนนั้นเกิดความคิด มีการพัฒนาทางความคิด จนสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้าง เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ทางวิชาการอยู่เสมอมีความคิด หรือผลงานเป็นที่ยอมรับของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า อาจารย์ผู้สอน หรือผู้บริหารด้านวิชาการส่วนใหญ่นั้นก็ยังยึดติดอยู่กับแนวคิดเก่า ๆ ดังที่ ไพศาล ธีรพงศ์วิษณุพร (2536 : 44) กล่าวว่า มีครูศิลปกรรมจำนวนมากที่ยังมีวิธีการสอนรูปแบบเก่า ๆ ไม่สนใจและไม่พยายามแสวงหาความรู้ทางด้านวิชาการใหม่ ๆ ยึดถือมันอยู่แต่ตนเอง ไม่ยอมรับความคิดหรือทัศนะของใคร ซึ่งสอดคล้องกับ อำนาจ เย็นสบาย (2517 : 13) ที่กล่าวว่าครู อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ผูกพันกับแบบแผนแห่งอดีต อากาการแห่งการผูกพันกับแบบแผนนั้นย่อมส่งผลออกมาในรูปของการหยุดยั้ง หรือวิวัฒนาการอย่างเชื่องช้า ความผูกพันกับแบบแผนนั้น ส่งผลกระทบต่อระบบศิลปกรรม ที่ผู้เรียนนั้นย่อมเชื่อครู ทำตามแบบอย่างครู ไม่กล้าที่จะผิดแบบแผน แต่ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและผลงานด้านศิลปกรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมปัจจุบัน จึงมีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี แตกต่างไปจากอาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารด้านวิชาการ จึงอาจกล่าวได้ว่า นอกจากจะเป็นครู อาจารย์ทางด้านศิลปกรรมของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นครูอาจารย์ของสังคมและชุมชนนั้น ๆ อีกด้วย จึงมีทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนในแนวทางอะคาเดมีแตกต่างไปจากอาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารด้านวิชาการ

2.2 ทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมี แนวทางธรรมชาติ และแนวทางสร้างสรรค์โดยรวมในระดับเห็นด้วย ไม่ต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ในกระบวนการเรียนการสอนของศิลปกรรมนั้น ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเป็นแนวทาง (Imitative Theory) ส่งผลให้การฝึกฝนตามทฤษฎีนี้มีผลงานสำเร็จตามลักษณะต้นแบบ ประกอบกับการเรียนการสอนในด้านศิลปกรรม มีรูปแบบการสอนถ่ายทอดต่อ ๆ กันมา ดังที่ ไพโรจน์ ชุมณี (2536 : 160-161) กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนศิลปกรรมของไทยส่วนใหญ่เป็นการสร้างแนวหรือแนวความคิดของผู้สอนครอบงำไปยังผู้เรียน ต้องให้เป็นแบบนั้นแบบนี้ตามที่ตนต้องการ ไม่มองถึงความเปลี่ยนไปทางวิชาการ เทคนิค ตลอดจน การใช้เทคโนโลยีหรือสื่อใหม่ ๆ มาประกอบการเรียนการสอน ถึงปฏิบัติได้ก็เพียงแต่ให้ผู้เรียนลอกเลียนแบบจากอาจารย์ผู้สอน ตัวอย่างเช่น การเรียนการสอนด้านศิลปกรรมในหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่างนั้น ที่มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถที่เป็นนักปฏิบัติการ จึงฝึกฝนด้านทักษะเป็นด้านหลัก เน้นวิธีสอนตามการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ ไม่เน้นให้นักศึกษาหรือผู้เรียนสร้างสรรค์งานศิลปกรรมในแนวความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ตลอดจน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ก็จบการศึกษาจากวิทยาเขตเพาะช่าง ดังนั้น รูปแบบวิธีการสอน จึงไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (วิทยาเขตเพาะช่าง. 2539 : 13-22) นอกจากนี้ สภาพการเรียนการสอนของครูอาจารย์รุ่นใหม่ ๆ ก็มีลักษณะการเรียนการสอนเช่นอาจารย์ในรุ่นก่อน ดังที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้ว่า อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ถึงแม้จะมีประสบการณ์ในการทำงานมานานก็ตาม ก็ยังคงมีทัศนะที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ไพศาล ธีรพงศ์วิษณุพร (2536 : 44) นอกจากนี้ ครู อาจารย์ผู้สอนศิลปะในยุคแรก จำนวนมากยังคงอยู่กับความคิด แนวคิด การปฏิบัติ และวิธีการสอนแบบเก่า ๆ ไม่สนใจหาความรู้ใหม่ ยึดถือมันอยู่แต่ตนเอง ไม่ยอมรับความคิดหรือทัศนะใหม่จากใคร และยังพบว่า บางครั้งอาจารย์อาวุโสเหล่านี้ได้พยายามควบคุมความคิดต่าง ๆ ของอาจารย์รุ่นใหม่ ๆ โดยใช้ศักดิ์ศรีและความสัมพันธ์ของการเป็นศิษย์อาจารย์กันมาก่อน สวนทางกับกระแสของความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บางครั้งก็ให้ความสำคัญต่อหลักสูตรไม่เพียงพอ การจัดรายละเอียดของวิชาก็ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม ไม่พยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ถูกละเลยเป็นอย่างมาก ทำให้อาจารย์ผู้สอนจำนวนไม่น้อยเกิดความเคยชินหรือสอนตามอำเภอใจ นอกเหนือหลักสูตร แล้วสอนการวาดเขียนตามแบบต่อ ๆ กันมา (วิรุณ ตั้งเจริญ.

2540 : 35-37) ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า ระบบศิลปกรรมของไทยเราในปัจจุบันนั้นยังคงได้แนวคิด ทักษะ ตลอดจนค่านิยม จากอดีตเป็นส่วนมาก เน้นการเรียนการสอนการเลียนแบบ ทำตามตัวอย่างที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอด ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ ตลอดจน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทักษะเกี่ยวกับการสอนรายวิชาวาดเขียนในแต่ละแนวทางไม่แตกต่างกัน

2.3 อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมี ตามแนวทางธรรมชาติ และตามแนวทางสร้างสรรค์แตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีทักษะต่างจากผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ในด้านการสอนวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติและตามแนวทางสร้างสรรค์ โดยพบว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีทักษะอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ตามแนวทางธรรมชาติและตามแนวทางสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวาดเขียนนั้น เป็นพื้นฐานสำคัญของวิชาสายศิลปกรรม ในทุกสถาบันที่มีการเรียนการสอนด้านศิลปกรรม ก็จะเริ่มต้นจากการศึกษารายวิชาวาดเขียนซึ่งเป็นพื้นฐานของสายศิลปกรรม จึงทำให้นักศึกษากับวิชาวาดเขียนมีความสัมพันธ์กันมาก ดังที่ โกสุม สายใจ (2530 : 3) กล่าวว่า ถ้าใครมีพื้นฐานทางการวาดเขียนมาดี ก็จะทำงาน จิตรกรรม (Painting) ได้ดีไปด้วย นอกจากนี้แล้ว การถ่ายทอดจินตนาการต่าง ๆ ให้ปรากฏเห็นนั้น ยังต้องอาศัยความสามารถในการวาดเขียนอีกด้วย ดังนั้น ครู อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเน้นและให้ความสำคัญในด้านทักษะเป็นสำคัญ กล่าวโดยสรุป การศึกษาศิลปกรรมส่วนใหญ่ในประเทศไทยนั้น ไม่ค่อยเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์แต่กลับเน้นด้านทักษะมากกว่า ไม่สนใจการศึกษาด้านวิชาการ ความคิดริเริ่ม โดยการใชสติปัญญา (Intellectual) (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2536 : 64) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงถึงร้อยละ 69.7 ดังนั้น จึงอาจเป็นสาเหตุให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีทางด้านศิลปกรรม มีความคิดเห็นหรือทักษะที่แตกต่างกัน นอกจากนี้แล้ว ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความแตกต่างจากระดับปริญญาตรี กล่าวคือ ระดับปริญญาตรีด้านศิลปกรรมนั้น เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานด้านศิลปะ มีการถ่ายทอดในลักษณะความรู้จากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง กล่าวได้ว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ประกอบกับมีค่านิยมต่าง ๆ เช่น เน้นการรักษารูปแบบของครู อาจารย์โดยตรง เป็นการเฉพาะ เป็นการควบคุมรูปแบบศิลปะเฉพาะท้องถิ่นของสถาบันนั้น ๆ (อุบล ตูจินดา. 2532 : 180) ถึงแม้ว่าปรัชญาในการเรียนการสอนทางด้านศิลปกรรมนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์ และเสริมสร้างเพิ่มพูนปัญญาของผู้เรียน แต่ความจริงที่ปรากฏคือ อาจารย์ผู้สอนด้านศิลปกรรมจำนวนไม่น้อยที่ยึดแนวสอนตามความเคยชินที่ปฏิบัติมา เพราะเข้าใจปรัชญาการศึกษาและปรัชญาของหลักสูตรไม่ชัดเจนดีพอ จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในการบริหารหลักสูตร ไม่เกิดการพัฒนาด้านที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (วัชรินทร์ โชติอดิษฐ์. 2527 : 21-24) ประกอบกับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพ ก็ยังคงใช้แนวคิดหรือทักษะแบบเดิม ๆ ดังที่ตนเองเคยได้รับมา เช่น เน้นและเชื่อในเรื่องการวาดเขียน ตามแนวทางอะคาเดมี คือ ใช้วิธีการสอนแบบเลียนแบบเป็นแนวทางในการฝึกฝน ทำหรือปฏิบัติตามซ้ำ ๆ กัน เน้นการฝึกปฏิบัติทางเดียวมีขั้นตอนแน่นอน ไม่กระตุ้นให้เกิดการคิดค้น หรือผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งแตกต่างจากผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก ที่มีปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนนั้น เกิดความรู้ วิสัยทัศน์ที่กว้าง สามารถวิเคราะห์ ด้วยเหตุและผล มุ่งเน้นให้เกิดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งตรงกับแนวทางการสอนแบบการสร้างสรรค์และแนวทางธรรมชาติที่มีความเชื่อพื้นฐานว่าเป็นการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนตื่นตัวอยู่เสมอ สามารถปรับตัวได้ เป็นการฝึกฝนปฏิบัติที่จำเป็นต่อสังคมสมัยใหม่ ตลอดจนสอดคล้องกับโลกปัจจุบันมากที่สุด และที่สำคัญก็คือ

เป็นการเรียนการสอนที่เป็นเชิงรูปแบบสร้างสรรค์ใหม่(อารี สุทธิพันธุ์, มปป : 14-17) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างกันมีทิศทางการเรียนการสอนในรายวิชาวาดเขียนในแต่ละแนวทางแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีความสอดคล้องกับความจำเป็นของสายศิลปกรรม ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาด้านศิลปกรรม ตลอดจนสภาพสังคม ที่กำลังเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทาง ดังนี้

1. เนื่องจากสภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับความเจริญของข้อมูลข่าวสาร ด้านวิชาการ ก็มีการพัฒนาขึ้นตลอดเวลา ผู้บริหารการศึกษารวมถึงสถาบันการศึกษาควรมีการปรับตัวและเตรียมตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่ด้วย โดยเฉพาะสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านศิลปกรรมนั้น จำเป็นต้องรอบรู้ถึงความเป็นจริง และแนวโน้มศิลปกรรมที่กำลังก้าวไปสู่สังคมใหม่ สามารถเตรียมความพร้อมที่จะขยายขอบข่ายของศิลปกรรมที่รับผิดชอบอยู่ เพื่อเตรียมบุคลากรให้มีความรอบรู้ มีเสรีภาพทางวิชาการ ตามแนวปรัชญาศิลปะของสถาบันนั้น ๆ โดยให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการสร้างสรรค์

2. ฝ่ายวิชาการ ควรกำหนดเป้าหมาย แนวคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ เพื่อเป็นตัวชี้นำหลักสูตร และการเรียนการสอนตามความเป็นจริง

3. อาจารย์ผู้สอน ควรจะต้องได้มีโอกาสการพัฒนาทางวิชาการ โดยการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทางการวาดเขียน จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ให้ถือเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบที่สำคัญยิ่งในการเข้าร่วมการสัมมนาหรือการอภิปราย และการค้นคว้าวิจัย

นอกจากนี้แล้วอาจารย์ทางด้านศิลปกรรมควรให้บริการทางวิชาการต่อสังคมให้มาก สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางด้านอุดมศึกษา ที่ว่า นอกจากเป็นครู อาจารย์ของศิษย์แล้ว ยังต้องเป็นครู อาจารย์ของสังคม และชุมชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการเรียนการสอนวาดเขียนในสถาบันอื่น ๆ เช่น สถาบันที่มีการสอนหลากหลายวิชา กับสถาบันที่สอนเฉพาะด้านศิลปกรรม เพื่อทราบแนวทางการปรับปรุง เป้าหมาย ตลอดจนวิธีการเรียนการสอน

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนวิชาวาดเขียนของนักศึกษา ตามแนวทางใดแนวทางหนึ่งโดยเฉพาะ ในระดับประกาศนียบัตร หรือระดับปริญญาตรี ในตัวแปรต่าง ๆ เช่น พื้นฐานของผู้เรียน ตลอดจน ปัจจัยด้านครูผู้สอน แนวคิด ปรัชญาการสอน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างสูงสุด

3. ควรมีการศึกษาทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน สายศิลปกรรม ที่จัดสอนในสถาบันระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ

4. ควรมีการศึกษาการจัดกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนในสถาบันที่มีการเรียนการสอนศิลปกรรม

5. ควรมีการศึกษาทัศนะของนักศึกษาสายศิลปกรรม ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ในระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา บุญมย์. (2524). *สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา* ปรินญาณิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- โกสุม สายใจ. (2530). *วาดเส้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชลุต นิมเสมอ. (2530). "การวาดเส้น," ใน *นิทรรศการศิลปกรรมของศิลปินกลุ่มล้านนา ครั้งที่ 8* เชียงใหม่ : ช้างเผือก.
- ชวาล แพรัตกุล. (2509). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2537). *สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน เทศวานิช. (2530). *หลักการสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูพระนคร.
- ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2532). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการวาดภาพคน โดยวิธีสอนแบบในออกนอกกับวิธีสอนแบบนอกเข้าใน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- . (2534). *การวาดภาพแบบนอกเข้าใน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.
- ธรรมบุญ ฤทธิมณี. (2533). "ทิศทางการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล," ใน *วารสารฉบับพิเศษพิธีพระราชทานปริญญาบัตร*. กรุงเทพฯ : วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ.
- นลินี ณ นคร. (2532). *องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางจิตรกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นาฏเจลิยว สุมาวงศ์, และคนอื่น ๆ . (2509). *ระเบียบวิธีสอนทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญทัน เชษฐราชฤทธิ์. (ม.ป.ป.) *ตำราการวาดเส้น*. มหาสารคาม : ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- "พระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (ฉบับพิเศษ)," (2532, 18 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 106 ตอนที่ 132. หน้า 9-10.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิทยา เทพยา. (2527). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.
- วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. (2527). "ศิลปกรรม," ใน *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยฯ.
- . (2530). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงศิลปกรรมสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2530*. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. ถ่ายเอกสาร.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2531). *สาระน่ารู้ในศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- วิทยา จินดาไทย. (2525). "วาดเขียน," ใน เอกสารทางวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต
เพาะช่าง. กรุงเทพฯ : วิทยาเขตเพาะช่าง.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2540). "แนวทางการศึกษาศิลปะในปัจจุบัน," ใน ศิลปะร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ
แกรมมี จำกัด.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2528). ความเข้าใจศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2516). "สุนทรียศาสตร์ศึกษา – คุณค่า – ประโยชน์," ใน เอกสารประกอบการสัมมนา หน้า 18.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- วัชรินทร์ โชติอดิตย์. (2527). "บทบาทครูศิลปศึกษาในการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่," ใน ครูศิลป์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภพงศ์ ยืนยง. (2539). การวิเคราะห์ผลงานการวาดเขียนในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2504 จนถึง 2536.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์พัฒนาหลักสูตรและการสอน. (2532). หลักสูตรรายวิชาการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
สายวิชาศิลปกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (ม.ป.ป.) แผนการพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ : สถาบันฯ
- . (ม.ป.ป.) เอกสารหลักสูตรรายวิชาวาดเขียน (Drawing). วิชาพื้นฐานวิชาชีพศิลปกรรม. คณะ
ศิลปกรรม.
- . (2537). รายงานสถิติการศึกษา จำนวนครู-อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี สถาบันฯ.
- . สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ. (2539). "ประชาสัมพันธ์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล," ใน
เอกสารแนะนำสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หน้า 1-8. กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.
- . (2537). สองทศวรรษราชมงคล. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-
2544. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- สุชาติ เกาทอง. (2536). วาดเส้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุมา สุทธิวาหนฤพุฒิ. (2522). ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อริยา ปานหงษา. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถด้านความถนัดทางศิลปะมิติสัมพันธ์ เหตุผล
เชิงนามธรรม ความสนใจในวิชาชีพระหว่างนักศึกษาสาขาศิลปหัตถกรรมที่เรียนกลุ่มวิชาต่างกัน
ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ศิลปศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี โสมดี. (ม.ป.ป.) เอกสารประกอบการสอน ศล. 409 ศิลปะสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โรงเรียนมัธยม
สาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2528). การวาดเขียน. กรุงเทพฯ : วิมวอลาร์ท.
- . (2528). ศิลปนิยม. กรุงเทพฯ : กระดาษสา.

- อารี สุทธิพันธุ์.. (2540). *สรุปคำบรรยายรายวิชาวาดเขียน*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อารี สุทธิพันธุ์, และคนอื่น ๆ . (2515). *ศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์.
- อุบล ตูจินดา. (2532). *หลักและวิธีสอนศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เอนกกุล กริแสง. (2520). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2526). "ข้อสังเกตจากอดีตและปัจจุบัน," ใน *ทัศนวิจารณ์*. ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการหน่วยศึกษานิเทศก์. หน้า 13 กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.
- Allan, Jenet. (1979). *Drawing*. London : Marshall Cavendish.
- Anastasi, Ann. (1968). *Psychological Test*. 3rd ed. London : Meacmillan.
- Best, John W. (1981). *Research in Education*. 4th ed. Englewood. Cliffs. N.J. : Prentice-Hall.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing* 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Elspeess. Margy Lee. (1984). *Dictionary of Art Terms*. Ohio : North Light.
- Hillgard. Ernest R. (1962). *Introduction of Psychology*. 3rd ed New York : Harcourt & Bracod.
- Kaupelis. Robert. (1983). *Learning of Draw*. New York : Watson Guptill Publication Inc.
- Nicolaides, Kimon. (1941). *The Natural Way to Draw*. Boston : Houghton Mifflin Company.
- Piper, Daved. (1988). *Dictionary of Art and Artists*. New York : Collins Pubishers.
- Scissons. Edward H. (1982, Fall). "A Typology of Needs Assesment Definitions in Adult Education," in *Adult Education*. 33 (1) : p 20-25.
- Tharburn, Ray Wallace. (1982, January). "The Place of Teacher Attitude in Curriculum Design : A Case Study of How Art Teacher in New Zealand Primary and Secondary Schools View Their Role, In *Dissertation Abstracts International*. 42 : 2983-A.
- Wright, Joyce. (1986, February). "Arts Education in Secondary School Classrooms : Factors Related to What Students Learn," in *Dissertation Abstracts International*. 46 : 2167-A.

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม 1007/ 3650

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 มิถุนายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายนพดล เนตรดี นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ หินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ณะชานันท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์สายศิลปกรรม จำนวน 51 คน ตอบแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายนพดล เนตรดี ได้เก็บข้อมูล ในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

(ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

[Signature]

ที่ ทม 1007/ 3651

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ มิถุนายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

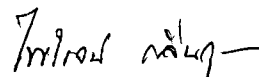
เรียน ผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพนพล เนตรดี นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ณะชานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์สายศิลปกรรม จำนวน 12 คน ตอบแบบสอบถามทักษะของอาจารย์ด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายพนพล เนตรดี ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วิโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/๑๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ มิถุนายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพดล เนตรดี นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ธนะชานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์สายศิลปกรรม จำนวน 12 คน ตอบแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายพดล เนตรดี ได้เก็บข้อมูล ในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

...../ร่าง
...../พิมพ์

นางสาว/นาง

ที่ ทม 1007/ 3652

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มิถุนายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

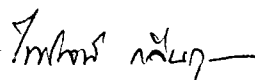
เรียน ผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพดล เนตรดี นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ชนะชานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์สายศิลปกรรม จำนวน 14 คน ตอบแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายพดล เนตรดี ได้เก็บข้อมูล ในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

...../ร่าง
...../พิมพ์
...../ทวน/ตรวจ

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
หนังสือขอความร่วมมือผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) อารี สุทธิพันธุ์	อาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ อัศนี ชูอรุณ	คณบดีคณะศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. ดร. ผดุง พรหมมูล	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
4. รองศาสตราจารย์ โกสุม สายใจ	คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ที่ ทม 1007/26๐7

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๒ เมษายน 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศาสตราจารย์อารี สุทธิพันธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายนพดล เนตรดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ กินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ณะชานนท์ เป็นประธานควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นายนพดล เนตรดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ เลี้ยง

(ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ ๒๕๔๒

ร. ๒๕๓๓.๔๒
ม.๕๑๑๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕๔๒ เมษายน ๒๕๔๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพดล เนตรดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ หินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ธนะชานนท์ เป็นประธานควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.ศดุง พรหมมูล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายพดล เนตรดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๙

ร. ๒๕๓๓.๔๒
ม.๕๑๑๑๑๑
๒๕๓๓.๔๒

ที่ ทม 1007/1921

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔/ เมษายน 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพดล เนตรดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ อาจารย์สุภาพร ณะชานนท์ เป็นประธานควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ คณะบดีคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายพดล เนตรดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ด้านศิลปกรรม
ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
(สำหรับอาจารย์)

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นการสำรวจทัศนะของท่าน ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยแสดงทัศนะตามที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง เพราะคำตอบดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทั้งนี้ เพราะข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่าน จะมีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อความสมบูรณ์ของการวิจัยและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของสาขาวิชาศิลปกรรมในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ขอขอบคุณ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2** แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ ด้านศิลปกรรม ต่อการเรียน การสอนรายวิชา วาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
- ตอนที่ 3** แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ ด้านศิลปกรรม แบบปลายเปิด (Open Ended) ให้ท่านแสดงทัศนะและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน รายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียน / ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

หน่วยงานที่สังกัด

- ☐ 1. วิทยาเขตพะเยา
- ☐ 2. วิทยาเขตพระนครใต้
- ☐ 3. วิทยาเขตภาคใต้
- ☐ 4. วิทยาเขตภาคพายัพ
- ☐ 5. วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วุฒิการศึกษา

- ☐ 1. ปริญญาตรี
- ☐ 2. ปริญญาโท
- ☐ 3. ปริญญาเอก

ประสบการณ์ในการสอน (ด้านศิลปกรรม)

- ☐ 1. 1 - 5 ปี
- ☐ 2. 6 - 10 ปี
- ☐ 3. 11 - 15 ปี
- ☐ 4. มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

สาขาวิชาที่ทำการสอน

- ☐ 1. สาขาวิชาศิลปประจำชาติ
- ☐ 2. สาขาวิชาจิตรศิลป์
- ☐ 3. สาขาวิชาออกแบบ
- ☐ 4. สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม

ตอนที่ 2

แบบสอบถามทัศนะของท่านด้านศิลปกรรมต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจทัศนะของอาจารย์ผู้สอนด้านศิลปกรรม ต่อการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อนั้นมีความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปาน กลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อย ที่สุด (1)
1	ควรสอนให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการวาดเขียน					
2	ในการฝึกปฏิบัติวาดเขียนโดยตรง ไม่จำเป็นต้องสอนให้นักศึกษารู้ประวัติความเป็นมาของการวาดเขียน					
3	นักศึกษาที่เรียนสายศิลปกรรม เป็นผู้มีความพรสวรรค์ ไม่จำเป็นต้องสอนการวาดเขียนพื้นฐาน					
4	ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชาวาดเขียนมีความสนใจที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สนใจอื่น ๆ					
5	ควรสอนให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของสีวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการวาดเขียน					
6	วิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของวิชาศิลปกรรมทุกสาขาวิชา					
7	การสอนวาดเขียนโดยวิธีการวาดเขียนแบบแสดงรายละเอียดก่อน ยังคงมีความจำเป็นต้องสอน					
8	การปฏิบัติงานวาดภาพคนโดยวิธีการวาดเขียนตามความเคลื่อนไหว (Gesture Drawing) ทำให้นักศึกษามีเสรีภาพและกล้าแสดงออก					
9	การสอนให้นักศึกษา รู้ เข้าใจลักษณะทัศนียภาพ (Perspective) จะทำให้นักศึกษา ปฏิบัติงาน Land Scape ได้ดีและรวดเร็วขึ้น					
10	ไม่จำเป็นต้องให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนจากหุ่นต้นแบบที่เป็นหุ่นปูนปลาสเตอร์					
11	นักศึกษาสายศิลปกรรมจะต้องมีพื้นฐานทางการวาดเขียน เป็นอย่างดีมาก่อน เพราะพื้นฐานการวาดเขียนดีจะสามารถ ส่งผลให้ระบายสี (Painting) ดีตามไปด้วย					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด (5)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปาน กลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อย ที่สุด (1)
12	การสอนวาดเขียนตามแนวทางอะคาเดมี่ (The Academy Way to draw) คือวาดจากหุ่นต้นแบบ เน้นวิธีการแบบถูกต้องตามความเป็นจริง ยังมีความจำเป็นต้องสอน					
13	การสอนวาดเขียนตามแนวทางธรรมชาติ (Nature way to draw) โดยให้ผู้เรียนวาดตามความเข้าใจ และตามความสังเกต จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์					
14	การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนตามแนวทางการสร้างสรรค์ (The Creative way to draw) คือ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้แก้ปัญหาระหว่างรูปและพื้น					
15	การให้นักศึกษาปฏิบัติการวาดเขียนแบบเหมือนจริง (เขียนเหมือนหุ่นต้นแบบ) เป็นการเสียเวลาโดยไม่จำเป็น					
16	การให้นักศึกษาวาดเขียนตามความฝันหรือจินตนาการ เป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่ง					
17	การให้นักศึกษาวาดเขียนจากต้นแบบที่เป็นภาพถ่าย เป็นการฝึกเพียงทักษะ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์					
18	ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน (ภาพคนเต็มตัว) ด้วยวิธีเขียนจากความทรงจำและสามารถแสดงอริยาบท (Action)					
19	ควรสอนให้นักศึกษาวาดเขียน ด้วยวิธีการวาดตามสัมผัส (Contour Drawing) เน้นตาและมือ ทำงานพร้อม ๆ กัน					
20	การสอนวาดเขียนไม่จำเป็นต้องเน้น เรื่องแสง-เงา สัดส่วน หรือกายวิภาค แต่ควรเน้นเรื่องการแสดงออก เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหา และมีเสรีภาพทางความคิด					
21	ควรสอนวาดเขียน ด้วยวิธีการเขียนโครงสร้างรอบนอก (Outline Drawing) จากหุ่นต้นแบบ ไม่จำเป็นต้องแรเงาให้เหมือนจริง					
22	การให้นักศึกษาปฏิบัติงานวาดเขียนมีเวลาเป็นเงื่อนไข ดีกว่าให้นักศึกษาปฏิบัติงานโดยไม่กำหนดเวลา เพื่อเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา					
23	การนำนักศึกษาไปปฏิบัติการวาดเขียนนอกสถานที่ เช่น ทะเล หมู่บ้านชาวประมง จะส่งเสริมให้มีประสบการณ์ตรง ต่อโลกภายนอก และซาบซึ้งต่อธรรมชาติมากยิ่งขึ้น					
24	ไม่จำเป็นต้องฝึกให้นักศึกษา มีทักษะมาก แต่ควรให้รู้วิธีการวาดเขียนหลายวิธี จะเหมาะสมกว่า					

ตอนที่ 3

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยพยายามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่อาจมีบางส่วนที่บกพร่อง ขอให้ท่านกรุณาแสดงทัศนะและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวาดเขียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายพนพล เนตรดี
วันเดือนปีเกิด	18 กันยายน 2510
สถานที่เกิด	ต.บางเสา อ.สัทธิ์บ จ.ชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	86 ถ.ศรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ประถมศึกษาจากโรงเรียนชุมชนบ้านบางเสา
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาจากโรงเรียนสัทธิ์บวิทยาคม
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ศิลปหัตถกรรม จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี
พ.ศ. 2530	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จิตรกรรม จากวิทยาเขตเพาะช่าง
พ.ศ. 2532	ศษ. บ. (จิตรกรรม) จากคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง
พ.ศ. 2543	กศ. ม. เอกศิลปศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร